

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016143902

Дата перевірки:
14.03.2024 08:26:22 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
14.03.2024 08:37:23 EET

ID користувача:
100011299

Назва документа: Перевірка Щербань

Кількість сторінок: 65 Кількість слів: 14092 Кількість символів: 114684 Розмір файлу: 424.50 KB ID файлу: 1015886682

30.3% Схожість

Найбільша схожість: 10.6% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1010387444)

22.1% Джерела з Інтернету 920 ..... Сторінка 67

13.4% Джерела з Бібліотеки 37 ..... Сторінка 80

4.88% Цитат

Цитати 8 ..... Сторінка 81

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 14

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ФІНАНСОВОЇ СЛУЖБИ ПІДПРИЄМСТВА
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ.....	8
1.1. Поняття фінансової безпеки підприємства у контексті запобігання інвестиційним ризикам.....	8
1.2. Система роботи щодо забезпечення інвестиційної безпеки	23
1.3. Методичні підходи до оцінювання інвестиційних ризиків	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ.....	39
2.1. Організаційно-фінансова характеристика діяльності підприємства ПП «Лубнимаш»	39
2.2. Діагностика процесу управління системою запобігання інвестиційним ризикам.....	46
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ	58
3.1. Перспективи вдосконалення системи запобігання інвестиційним ризикам	58
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Актуальність дослідження.

У сучасних нестабільних світових економічних умовах та умовах воєнного стану процес здійснення інвестиційної діяльності у регіонах України стає дедалі ризикованішим. Зовнішні та внутрішні загрози, взаємовпливаючи, створюють своєрідний синергетичний ефект, наслідком якого є погіршення інвестиційних умов регіональної економіки. З огляду на це особливу актуальність набуває необхідність удосконалення управління ризиками інвестиційної діяльності на мезорівні для забезпечення якісного та своєчасного реагування на нові виклики екзо- та ендегенного середовища.

Розробка механізму управління фінансовою безпекою підприємства гарантує протидію загрозам фінансового характеру, стабільний розвиток підприємства, його прибуткову роботу та підвищення економічного потенціалу. Важливим аспектом ефективного управління фінансовою безпекою є розуміння концепції управління фінансовою безпекою та її складових. Ґрунтовне дослідження проблем, пов'язаних із концепцією управління фінансовою безпекою підприємства, певною мірою дало б змогу підготувати та запровадити відповідні методичні підходи щодо запобігання та нейтралізації негативних впливів на фінансову безпеку, а також розробити заходи щодо покращення її рівня.

Стан дослідженості проблеми. Окремі питання запобігання інвестиційним ризикам та фінансової безпеки підприємства досліджувалися такими науковцями як: Д. Афанас'єва, І. Бланк, А. Гукова, А. Доценко А. А. Графеева, Н. Розніна, О. Пономаренко, О. Пластун та інші. Проте досі науковці не дійшли єдиного висновку щодо суті фінансової безпеки підприємства, тому потребують подальшого дослідження визначення сутності економічної та фінансової безпеки підприємства.

Мета дослідження – проаналізувати сутність системи запобігання інвестиційним ризикам та розробити систему заходів щодо її удосконалення на прикладі ПП «Лубнимаш».

Відповідно до мети визначено такі завдання:

1) проаналізувати теоретичну сутність інвестиційних ризиків у контексті фінансової безпеки підприємства;

2) виокремити та розглянути методичні підходи щодо запобігання інвестиційним ризикам;

3) проаналізувати діяльність підприємства та розглянути діючу систему запобігання інвестиційним ризикам ПП «Лубнимаш»;

4) визначити та обґрунтувати шляхи вдосконалення системи запобігання інвестиційним ризикам.

Об'єктом дослідження: фінансова діяльність підприємства ПП «Лубнимаш».

Предмет дослідження: організація роботи фінансової служби підприємства щодо запобігання інвестиційним ризикам.

Для досягнення мети у магістерській роботі використовувалися такі **МЕТОДИ:** діалектичний метод пізнання та теоретичного узагальнення; аналіз та синтез; індукція та дедукція; використовувалися методи порівняльного економічного аналізу для забезпечення достовірності висновків та рекомендацій; графічні та табличні – для наочного відображення результатів дослідження; абстрактно-логічний – у формуванні мети та завдань дослідження. Крім того, застосовувався системний підхід, групування та порівняння.

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження є наукові, економічні та періодичні видання з розробки теоретичних механізмів та практичних інструментів планування та прогнозування суб'єктів господарювання, законодавчі та нормативні матеріали Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, статут та дані фінансової звітності досліджуваного підприємства ПП «Лубнимаш». Базою для магістерської роботи обрано підприємство ПП «Лубнимаш». Для розрахунків та отримання якісних розрахункових даних використовувалися сучасні інформаційні технології.

База дослідження: ПП "ЛУБНИМАШ" (PRIVAT ENTERPRISE LUBNYMASH (PE LUBNYMASH)), код ЄДРПО 37504303. **Види діяльності:** основний: 28.22 Виробництво підймального та вантажно-розвантажувального устаткування; інші: 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій; 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля; 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

Наукова новизна та практична значимість отриманих результатів. Вивчено теоретичні та практичні аспекти теми дослідження, проаналізовано сутність системи запобігання інвестиційним ризикам та розроблено систему заходів щодо її удосконалення на прикладі ПП «Лубнимаш».

Структура та обсяг магістерської роботи. Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 102 найменування. Основний зміст магістерської роботи представлено на 77 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ УПРАВЛІННЯ ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ

1.1. Поняття фінансової безпеки підприємства у контексті запобігання інвестиційним ризикам

Розширення чи оновлення виробництва та впровадження нових технологій потребує грамотного управління інвестиційною діяльністю та мінімізації рівня ризику реалізованих інвестиційних проєктів. Ефективним інструментом управління інвестиційним ризиком підприємства, отже, і його мінімізації, є система управління ризиками. Таку систему доцільно інтегрувати у систему управління підприємством, оскільки реалізація функції управління інвестиційними ризиками потребує значних ресурсів: часу, організаційних зусиль тощо [1, с. 30].

Для мінімізації інвестиційних ризиків підприємств доцільно використовувати методи страхування та диверсифікації як найбільш оптимальне поєднання «можливостей та витрат», що є основним критерієм їх застосування. Метод залучення додаткової інформації також відрізняється ефективністю, однак його використання обмежено високими витратами на реалізацію. Використання методів хеджування та лімітування економічно не виправдане. Таким чином, можна зробити висновок, що вибір найбільш ефективного методу мінімізації інвестиційного ризику підприємства має ґрунтуватися на оцінці можливості використання методу на підприємстві та витрат на його впровадження та порівняння цих параметрів [1, с. 33].

Оскільки систему управління ризиками доцільно інтегрувати до системи управління підприємством, її робота також включає три рівні управління: стратегічний, тактичний та оперативний та винятково пов'язана із економічною безпекою підприємства. Таким чином, система функціонує на трьох рівнях відповідно до цілей управління. Вхідними параметрами системи є відомості про конкурентне середовище, зовнішні та внутрішні чинники, вплив яких прямо чи опосередковано визначає можливість досягнення поставлених цілей. На стратегічному рівні управління система управління ризиками відповідає за оптимізацію потоків ресурсів та взаємодію підприємства із суб'єктами ринку в умовах невизначеного зовнішнього середовища [3, с. 27].

Фінансова безпека в значній мірі залежить від правильно розробленої стратегії щодо запобігання інвестиційним ризикам. У зв'язку зі зростанням нестабільності та кількості загроз у сучасному світі (нестабільність фінансових ринків, волатильність цін на основні активи та ресурси, військові конфлікти тощо) проблема безпеки останнім часом стала надзвичайно актуальною. У цих умовах перед державою, регіонами та компаніями виникає потреба принципово нових підходів до забезпечення безпеки. Фінансова безпека є однією із підсистем безпеки, займаючи в ній ключове місце. Проблеми забезпечення безпеки суб'єктів підприємництва, зокрема фінансової безпеки, є досить новими і маловивченими. Ось чому важливо вивчити сутність поняття фінансової безпеки підприємства, її завдання та суть концепції управління фінансовою безпекою підприємства. Крім того, важливе значення має дослідження систем аналізу фінансової безпеки на підприємстві. Ефективність суб'єктів господарювання визначається, перш за все, станом їх фінансів, що призводить до необхідності розглядати проблеми дотримання фінансової безпеки як основного компонента системи економічної безпеки підприємства [64, с. 83].

В останні роки зросла роль створення системи фінансової безпеки на всіх рівнях, будь то макроекономічна безпека, безпека підприємств різних галузей або безпека домогосподарств. Ця проблема залишається однією з основних і, відповідно, найактуальнішою за нинішніх нестабільних умов української економіки в правовому режимі воєнного стану. З одного боку, всі розуміють важливість та необхідність забезпечення фінансової безпеки, а з іншого боку, багато її аспектів перебувають на межі комплексного системного розуміння та ефективної практичної реалізації. Фінансова безпека підприємств сьогодні є об'єктом постійної та пильної уваги з боку власників та вищого керівництва. Загрози активно виявляються у недовірі інвесторів та вкладників до фінансової системи, системи управління бізнесом, а також у консервативній політиці підприємців з точки зору використання фінансових та страхових можливостей українського ринку [72, с. 120].

Макроекономічними загрозами фінансової безпеки підприємств також є: обмеженість інфраструктури інвестиційного ринку внаслідок його нерівномірного, нестабільного розвитку, що характеризується відсутністю різноспрямованих розвинених кредитно-фінансових інститутів, низької диверсифікації ринку, нестабільності законодавства, що перешкоджає формуванню механізму ринкової конкуренції в економічній сфері для обліку та аналізу ризиків боку держави, і господарюючих суб'єктів загалом. До найважливіших мікроекономічних факторів, що діють на рівні конкретного підприємства, можна віднести некомпетентну, недбалу політику з точки зору реалізації системи фінансової безпеки як з боку управлінського персоналу, так і фахівців різних підрозділів [46, с. 113].

Фінансова складова економічної безпеки підприємства має такі основні завдання:

1. Ідентифікація небезпек та загроз фінансовій безпеці підприємства та їх класифікація.
2. Визначення показників фінансової безпеки підприємства.
3. Розвиток системи моніторингу фінансової стабільності та безпеки.
4. Розробка заходів, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки підприємства як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі
5. Моніторинг реалізації заходів.
6. Оцінка та аналіз реалізації заходів; коригування показників залежно від конфігурації стану зовнішнього середовища, цілей і завдань.

Першим завданням у забезпеченні фінансової безпеки підприємства є виявлення та класифікація деструктивних факторів, що впливають на її стан. Наявні в науковій літературі дослідження небезпек та загроз фінансовій безпеці на основі окремих показників, індикаторів та вимірювань недостатні. Саме тому існує необхідність у комплексному відображенні характеристик, індикатори та вимірювання щодо кожної конкретної загрози та загрози фінансовим інтересам); виділення основних елементів існуючих чи потенційних небезпек та загроз; послідовність оціночних заходів; можливість

застосування необхідних запобіжних заходів, профілактичних або коригувальних заходів для виявлених чи потенційних небезпек та загроз [101, с. 242].

У цілому нині під економічної безпекою розуміють якісну характеристику економічної системи, що визначає її здатність підтримувати нормальні умови працездатність системи, розвиток у межах поставлених перед системою цілей, а разі виникнення різних загроз (зовнішніх і внутрішніх) система здатна протистояти їм і відновлювати свою функціональність.

Важливо відзначити: «виділяють сім функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансова, інтелектуальна та кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, екологічна, інформаційна та енергетична складові. Домінуючою та визначальною складовою економічної безпеки підприємства, забезпеченню якої слід приділяти особливу увагу, є фінансова складова. Фінансова складова відіграє провідну роль у спільній безпеці підприємства, оскільки: фінансова діяльність здійснює основну форму ресурсного забезпечення реалізації економічної стратегії підприємства. Фактично всі завдання економічного розвитку компанії, розширення розмірів та оновлення складу її активів вимагають збільшення обсягу залучених фінансових ресурсів. Вибір джерел формування цих ресурсів, а також мінімізація витрат на їхнє залучення багато в чому визначають рівень економічної незалежності підприємства та ефективність його господарської діяльності» [64, с. 84].

У сучасних умовах підприємству необхідно вміти успішно протистояти різним загрозам та ризикам: як існуючим, так і потенційним, які можуть завдати шкоди його діяльності. Високий рівень безпеки коштів є найважливішим чинником можливості підприємства підтримувати свою основну стратегію розвитку. Цього можна досягти за фінансової стабільності та незалежності, злагодженості роботи на всіх рівнях та грамотного захисту фінансових інтересів підприємства. Еволюція соціально-економічного

середовища постійно поповнюється різними благами та загрозами, що сприяє зростанню нестабільності економічного ринку. Тому підприємствам доводиться постійно розробляти нові шляхи виходу зі складних ситуацій, щоби забезпечити фінансову безпеку. Суть самого поняття безпеки – економічної та фінансової, як однієї з її підсистем, полягає у якісних характеристиках системи, що забезпечують нормальні умови функціонування, відповідність розробленої стратегії, досягнення цілей, а також здатність протистояти різноманітним загрозам, якщо вони виникнуть, та швидко відновити втрачені економічні позиції [1, с. 89].

Отже, стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства є невід'ємною частиною загальної стратегії економічного розвитку; операції, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, є стабільними, тобто здійснюються постійно. Це пов'язано з тим, що кожне підприємство у процесі свого розвитку потребує зовнішнього фінансування різних напрямів фінансової діяльності та забезпечує постійне обслуговування фінансових ресурсів, залучених із зовнішніх джерел. Фінансові операції здійснюються навіть в умовах тимчасового повного припинення операційної діяльності підприємства внаслідок несприятливої кон'юнктури товарного ринку або з інших причин (операції щодо стягнення дебіторської заборгованості; розрахунки з бюджетом та державними позабюджетними фондами; реалізація фінансових операцій). активи тощо); у цих випадках заходи щодо забезпечення фінансової безпеки виходять на перший план у системі загальної економічної безпеки підприємства; фінансова діяльність відіграє пріоритетну роль забезпеченні стабілізації економічного розвитку підприємства загалом. Інструментом такої стабілізації є різні страхові та інші фонди спеціального призначення на випадок непередбачених коливань кон'юнктури не лише фінансових, а й товарних ринків, зниження обсягів операційної діяльності та відповідно операційного прибутку; фінансові ризики (ризики, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства) за своїми негативними наслідками відносяться до найнебезпечніших. Реалізація

багатьох видів фінансових ризиків створює безпосередню загрозу втрати великого розміру власного капіталу, поглинання, банкрутства та ліквідації підприємства [64, с. 85].

Вчені поки не дійшли найбільш точного і повного формулювання поняття «фінансова безпека підприємства». Загалом можна виділити два підходи авторів до визначення фінансової безпеки підприємства. Перший підхід ґрунтується на розумінні поняття фінансової безпеки підприємства як здатності протидіяти загрозам внутрішнього та зовнішнього характеру. Критерієм фінансової безпеки є захищеність всіх структурних елементів підприємства від небезпек. Другий підхід ґрунтується на досягненні мети господарської діяльності підприємства як об'єкта першочергової уваги. Сутність поняття фінансової безпеки та цілі системи фінансової безпеки полягають у здатності підприємства ефективно функціонувати [11, с. 19].

Ефективна економічна система покликана гарантувати як стабільне функціонування підприємства протягом певного періоду, а й розвиток підприємства у майбутньому. Кожне підприємство є найважливішим компонентом у суспільному розвитку, що задовольняє потреби споживачів і створює певний продукт. Підвищена увага до проблем безпеки підприємств виникла внаслідок посилення конкуренції на ринку та розвитку не завжди справедливих методів конкуренції, а також недосконалості регулювання системи на державному рівні. В основі концепції фінансової безпеки лежить грамотна стратегія розвитку в умовах зовнішніх та внутрішніх загроз з урахуванням фінансової невизначеності та мікроекономічних змін. У сьогоденних нестабільних економічних умовах підприємству необхідно оптимально збалансувати ризики та доходи, приймати обґрунтовані рішення та запобігати можливим загрозам та досягати стратегічних цілей [25, с. 20].

Неможливо забезпечити стабільний розвиток підприємства без розробки та реалізації стратегії. Крім того, діяльність будь-якого суб'єкта ринкової економіки буде успішною лише у разі стабільного фінансового

стану. Це в сучасній економіці досягається за рахунок створення ефективної системи фінансової безпеки підприємства.

На наш погляд, під фінансовою безпекою підприємства слід розуміти здатність підприємства самостійно розробляти та реалізовувати фінансову стратегію відповідно до цілей корпоративної стратегії в умовах невизначеності та конкуренції. Перед фінансовою безпекою суб'єктів підприємництва стоять такі завдання: «виявлення ризиків та пов'язаних з ними потенційних небезпек та загроз; визначення показників фінансової безпеки суб'єктів господарювання; впровадження системи діагностики та моніторингу стану фінансової безпеки; контроль та оцінка ефективності системи касової безпеки; створення необхідних фінансових умов для забезпечення стабільного зростання компанії; створення умов для формування оптимального обсягу фінансових ресурсів із внутрішніх та зовнішніх джерел; підтримка фінансової стійкості та платоспроможності компанії протягом усього періоду діяльності; створення умов, необхідних для забезпечення оптимального обсягу та рівня ефективності інвестицій; мінімізація фінансових ризиків компанії; своєчасне впровадження сучасних управлінських технологій та інструментів їх підтримки у фінансову діяльність компанії; ефективне та швидке відновлення компанії після фінансової кризи та нейтралізація її наслідків» [40].

Таким чином, фінансова безпека суб'єктів підприємництва є важливою складовою економічної безпеки та є здатністю суб'єкта господарювання здійснювати свою фінансово-господарську діяльність ефективно та стабільно протягом невизначеного періоду часу за допомогою використання комплексу взаємопов'язаних діагностичних показників, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, спрямованих на оптимізацію використання фінансових ресурсів, забезпечення їх належного рівня та нівелювання впливу ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища. Одним із основних факторів організації фінансової безпеки підприємства є організація його управління. Під управлінням фінансовою безпекою

підприємства розуміється свідомий, цілеспрямований вплив з боку суб'єктів управління підприємства та його системи безпеки на суб'єктів безпеки, що здійснюється з метою спрямування їх дій на зниження рівня загроз та ризиків, а також запобігання небажаним результатам фінансової діяльності [64, с. 84].

Узагальнюючи викладені вище підходи, можна сказати, що це поняття є багатограним і має безліч характеристик. Кожен дослідник уточнює та розширює сутнісні характеристики фінансової безпеки. Тому доцільний комплексний підхід, згідно з яким фінансова безпека підприємства характеризується здатністю підприємства забезпечити такий фінансовий стан, при якому воно здатне протистояти існуючим та потенційним загрозам через ефективний фінансовий менеджмент забезпечити розвиток господарської діяльності підприємства. Політична та економічна нестабільність у країні, воєнний стан, зростання цін на енергоресурси та інші фактори створюють значну загрозу фінансовій безпеці вітчизняних підприємств, особливо реального сектору економіки. Вони не отримують запланованого фінансового результату за стабільних умов роботи. Також при високій конкуренції бувають ситуації, коли рентабельність бізнесу відносно висока, але існують певні ризики: наприклад, потужнішому супернику не важко поглинути підприємство [53, с. 115].

З іншого боку, що вищі темпи зростання та розвитку, то більше вписувалося підприємство стає залежним від зовнішнього фінансування, але це загрожує втратою фінансової стійкості, незалежності і контролю під управлінням підприємством. Тому важливо своєчасно виявляти потенційні загрози, розробляти заходи щодо забезпечення фінансової безпеки та досягнення стійкості підприємства у довгостроковій перспективі. Фінансовій безпеці підприємства загрожують різні чинники. Зокрема, збитки інтересам підприємця можуть бути заподіяні внаслідок несумлінних дій конкурентів; невиконання партнерами, замовниками, постачальниками, клієнтами своїх зобов'язань щодо оплати контрактів, постачання товарів тощо; а також

кризові явища в економіці, непередбачувані зміни кон'юнктури ринку, стихійні лиха, пандемії, надзвичайні ситуації, управлінська некомпетентність, соціальна напруженість та, нарешті, несприятлива економічна політика держави [46, с. 110].

Формування системи забезпечення фінансової безпеки на підприємстві неможливе без виявлення безлічі різних загроз, що виникають у процесі господарської діяльності. Загроза фінансовій безпеці підприємства – поняття неоднозначне. Щоб виявити конкретні загрози, необхідно класифікувати їх за різними критеріями. Вибір критеріїв залежить від цілей та особливостей процедури забезпечення грошової безпеки. Загрози фінансову безпеку компанії характеризуються широким спектром типів. Для їхньої повної ідентифікації розглянемо класифікацію загроз фінансовій безпеці підприємства [46, с. 112].

У процесі реалізації цілей управління фінансовою безпекою підприємства необхідно вирішити такі спільні завдання: вибір системи пріоритетів фінансових інтересів, які потребують захисту у діяльності підприємства; виявлення та прогнозування загроз (внутрішніх та зовнішніх), що зачіпають фінансові інтереси підприємства; розробка методів нейтралізації ключових загроз фінансовим інтересам підприємства. Процес управління фінансовою безпекою підприємств ґрунтується на певному механізмі. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства є сукупністю основних елементів, що впливають на процес розробки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують захист фінансових інтересів від різних загроз [60, с. 85].

Система державно-правового регулювання визначається всією сукупністю правових актів країни, що стосуються діяльності підприємств. Така система передбачає низку напрямів: регулювання фінансової діяльності для підприємства, валютне регулювання, регулювання інвестиційних операцій, регулювання страхового процесу, регулювання грошового

звернення країни і форм розрахунків, регулювання реорганізації та банкрутства підприємств.

Ринковий механізм регулювання фінансової безпеки підприємства формується на фінансовому ринку під впливом попиту та пропозиції на його окремих сегментах: встановлення рівнів цін, котирувань на різні фінансові інструменти, процентні ставки та курси валют. Внутрішній механізм управління фінансовою безпекою підприємства формується всередині самого підприємства та включає методичні підходи до вироблення управлінських рішень у галузі забезпечення його фінансової діяльності. Цей механізм також формується під впливом фінансової філософії підприємства [79, с. 54].

Система методів управління фінансовою безпекою підприємства є сукупністю конкретних прийомів і методів, за допомогою яких приймаються тактичні управлінські рішення у всіх сферах його фінансової діяльності. У цій системі передбачено можливість використання таких методів: експертні методи, балансовий метод, метод техніко-економічних розрахунків, економіко-статистичні методи, економіко-математичні методи, методи дисконтування витрат.

Система державно-правового регулювання визначається всією сукупністю правових актів країни, що стосуються діяльності підприємств. Така система передбачає такі напрями: регулювання фінансової діяльності для підприємства, валютне регулювання, регулювання інвестиційних операцій, регулювання страхового процесу, регулювання грошового звернення країни і форм розрахунків, регулювання реорганізації та банкрутства підприємств. Ринковий механізм регулювання фінансової безпеки підприємства формується на фінансовому ринку під впливом попиту та пропозиції на його окремих сегментах: встановлення рівнів цін, котирувань на різні фінансові інструменти, процентні ставки та курси валют [89, с. 38].

Деякі вчені виділяють загрози, що виникають різних етапах господарську діяльність підприємств. Виявлено загрози, що виникають на

початку підприємницької діяльності, у процесі функціонування підприємств, на етапі виробництва продукції, етапі транспортування продукції, етапі реалізації та збуту продукції та етапі фінансових розрахунків. Наприклад, реєстрація компанії може бути пов'язана з корупційними діями посадових осіб під час реєстрації компаній або видачі дозволів. Вже в процесі роботи підприємства це можуть бути технологічні та інші проблеми, пов'язані з виробництвом, та інші дії, які загрожуватимуть фінансовій безпеці підприємства. На етапі перевезення продукції загрозами фінансовій безпеці можуть стати невиконання перевізниками всіх умов, псування ТМЦ. Загрозами фінансової безпеки на етапі реалізації продукції можуть бути розкрадання, невиконання договорів, відмова від замовлень, заниження цін та несвоєчасна оплата реалізованої продукції [95, с. 77].

Виявити всі види загроз фінансовій безпеці підприємства практично неможливо; деякі можуть бути відсутні на початковому етапі, але виникають у процесі діяльності підприємств. Для розробки форм та методів протидії загрозам необхідно якісно їх ідентифікувати та визначити їх вплив на фінансову безпеку підприємства [46, с. 110].

Внутрішній механізм управління фінансовою безпекою підприємства формується всередині самого підприємства та включає методичні підходи до вироблення управлінських рішень у галузі забезпечення його фінансової діяльності. Цей механізм також формується під впливом фінансової філософії підприємства. Система методів управління фінансовою безпекою підприємства є сукупністю конкретних прийомів і методів, за допомогою яких приймаються тактичні управлінські рішення у всіх сферах його фінансової діяльності. Ця система передбачає можливість використання таких методів: експертних методів, балансового методу, методу техніко-економічних розрахунків, економіко-статистичних методів, економіко-математичних методів, методів дисконтування витрат [57, с. 99].

Найчастіше комплексний фінансовий аналіз застосовується для оцінки фінансової безпеки підприємства, оскільки він дозволяє провести глибший

фінансовий аналіз, оцінити основні напрями фінансової діяльності підприємства та агрегувати отримані дані на один показник.

Елементом фінансової безпеки підприємства є фінансовий менеджмент ризиків. Управління ризиками фінансової безпеки включає такі методи: усунення або запобігання ризику. Очевидно, що слід уникати ризику дефолту, неповернення кредиту тощо; зниження негативного впливу окремих факторів на результати виробничої та підприємницької діяльності в цілому; передача чи передача ризику зі страхування; оволодіння ризиком [67, с. 112].

Це найбільш ефективний метод управління ризиками, застосування якого є доцільним і навіть необхідним, коли потенційні втрати незначні, коли робиться все можливе для запобігання або зменшення шкоди від впливу непередбачених обставин. Використовуючи сучасні методи стратегічного управління, підприємства повинні змінити існуючий фінансово-економічний механізм, розробити та реалізувати фінансову стратегію, за допомогою якої буде досягнуто фінансової безпеки підприємства. Усього існує п'ять можливих стратегій, які можна використовувати для оптимізації рівня фінансових ризиків під час побудови фінансової стратегії підприємства:

1) відмова від діяльності, що містить певне джерело фінансового ризику;

2) прийняття відповідальності за ризик фінансової стратегії з гарантією повного відшкодування збитків із власних джерел;

3) продаж та передача відповідальності за фінансовий ризик іншим особам (у тому числі страховим організаціям);

4) зниження або запобігання можливим негативним наслідкам фінансового ризику за допомогою превентивних заходів;

5) орієнтація діяльності на фінансовий ризик, тобто використання всіх видів ресурсів в одній сфері діяльності з метою отримання прибутку за високого рівня ризику [79, с. 110].

В основі забезпечення фінансової безпеки компанії лежить концепція системного поєднання функцій контролю, планування, зворотний зв'язок та

інформаційної підтримки. Основними функціями управління фінансовою безпекою підприємства є планування, інформаційне забезпечення, контроль, аналіз [54, с. 162].

Для підтримання фінансової безпеки також приймаються рішення про залучення інвестицій та усвідомлений вибір інвестиційних проектів з урахуванням можливих ризиків на основі інформації про стан підприємства, навколишнього середовища тощо. За підсумками зазначених даних формується реєстр ризиків. Процес стратегічного управління інвестиційними ризиками деталізується на тактичному рівні управління, де повинен бути забезпечений відбір перспективних інвестиційних проектів з урахуванням рівня ризику, а також залучення інвестицій в обсягах, необхідних для реалізації проектів, та їхнє раціональне розміщення. Після виявлення всіх ризиків та створення їхнього реєстру починається етап оцінки. Оцінка рівня ризику під час виборів інвестиційних проектів на підприємствах здійснюється з допомогою наступних методів: аналізу чутливості показників ефективності; випробування на довговічність; аналіз сценаріїв розвитку; імітаційне моделювання сценаріїв розвитку проекту (метод Монте-Карло) чи комбіновані методи. Метод вибирається залежно від можливостей його реалізації та реалізації [2, с. 167].

До основних методів забезпечення фінансової безпеки підприємства відносяться збір та обробка аналітичної інформації про досвід та заходи щодо забезпечення безпеки іноземних підприємств, аналіз, постійний моніторинг та прогнозування умов, загроз, небезпек та показників фінансової безпеки. розробка та реалізація необхідних заходів щодо підтримки фінансової безпеки на належному рівні.

Нині фінансова безпека розглядається як система, яка допоможе виявити потенційні загрози та ризики, швидко знайти ефективні способи протидії їм, що гарантує стабільний фінансовий стан суб'єктів підприємництва, можливість подальшого розвитку та виживання. Для цього необхідно постійно аналізувати середовище діяльності суб'єктів

господарювання та виявляти фактори, що впливають на фінансову безпеку [54, с. 162].

Небезпеки та загрози, що стосуються фінансової безпеки, можна поділити на зовнішні (незалежні від діяльності підприємства) та внутрішні (які безпосередньо залежать від діяльності підприємства), а також існуючі та **МОЖЛИВІ**.

До зовнішніх факторів, що впливають на фінансову безпеку суб'єктів підприємництва, належать економічні, правові, ринкові, техніко-технологічні, географічні, соціокультурні та міжнародні. Внутрішні чинники, що впливають систему фінансової безпеки суб'єктів господарювання: людські ресурси, кошти праці, інформаційне забезпечення прийняття рішень, системні чинники.

Джерелами негативного впливу на фінансову безпеку підприємства можуть бути свідомі та неусвідомлені дії керівництва підприємства та суб'єктів господарювання (органів державної влади, контрагентів, конкурентів), а також збіг об'єктивних обставин (інновації, наукові відкриття, технологічні розробки, стан ринку) ринку, обставини непереборної сили) Рівень фінансової безпеки підприємства залежить від здатності менеджменту уникнути можливих загроз та усунути шкідливі наслідки окремих негативних компонентів зовнішнього та внутрішнього середовища [58, с. 230].

Здатність протистояти існуючим і виникаючим небезпекам та загрозам, які можуть завдати фінансових збитків суб'єкту господарювання, є основною умовою фінансової безпеки підприємства. Загальна система управління фінансовою безпекою підприємства формується такими підсистемами: управління, контролю, планування, аналізу та інформаційного забезпечення.

У ринкових умовах основним фінансовим інтересом підприємства є зростання ринкової вартості підприємства. Крім того, до основних належать такі:

- збільшення ринкової ціни акцій товариства;
- поліпшення іміджу підприємства та його бренду;

- мінімізація відрахувань до бюджету;
- оптимізація дивідендних виплат;
- стимуляція пологів;
- розвиток виробництва;
- своєчасне та повне погашення кредитів;
- зниження витрат за виробництво і продукції;
- ефективне ведення комерційної діяльності;
- зростання прибутку;
- зростання ліквідності підприємства;
- розвиток виробництва;
- використання науково-технічних досягнень;
- зменшення суми податків, що сплачуються до бюджету відповідно до чинного законодавства;
- зниження обов'язкових платежів у спеціальні державні фонди [90, с. 45].

Щоб уникнути або мінімізувати загрози, які можуть вплинути на реалізацію фінансової стратегії та загалом на подальший розвиток підприємства, необхідно постійно вдосконалювати механізм управління фінансовою безпекою підприємства.

Механізм управління фінансовою безпекою підприємства є сукупністю основних елементів, що впливають на процес розробки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують захист його фінансових інтересів від різних загроз [97, с. 510].

Важливою складовою механізму управління фінансовою безпекою підприємства є набір функцій, які мають реалізовувати цей механізм. У науковій літературі представлений широкий спектр

Функції управління фінансовою безпекою Загалом вчені виділяють такі: формування ефективних інформаційних систем, аналіз стану фінансової безпеки, планування заходів щодо забезпечення фінансової безпеки підприємства, розробку ефективної системи стимулювання. реалізація

прийнятих рішень; здійснення ефективного контролю за виконанням прийнятих рішень у галузі забезпечення фінансової безпеки підприємств. Однак перелічені вище функції можуть виступати як завдання або методи забезпечення фінансової безпеки підприємства. Тому, виходячи з теорії управління, як основні функції управління фінансовою безпекою підприємства доцільно включити: 1) планування, включаючи програмування і прогнозування; 2) організація та регулювання; 3) стимуляція; 4) сукупність контролю, обліку, аналізу та аудиту. На етапі планування розробляються оперативні та річні фінансові плани, концепції, стратегічні програми та прогнози забезпечення фінансової безпеки [6, с. 140].

Стратегія забезпечення фінансової безпеки компанії є невід'ємною частиною загальної стратегії економічного розвитку; операції, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства, мають стабільний характер, тобто здійснюються постійно (рис. 1). Це пов'язано з тим, що кожне підприємство у процесі свого розвитку потребує зовнішнього фінансування різних напрямів фінансової діяльності та забезпечує постійне обслуговування фінансових ресурсів, залучених із зовнішніх джерел. Фінансові операції здійснюються навіть за умов тимчасового повного припинення операційної діяльності підприємства у зв'язку з несприятливою кон'юнктурою товарного ринку або з інших причин (операції щодо стягнення дебіторської заборгованості; розрахунки з бюджетом та державними позабюджетними фондами; продаж фінансових активів тощо); у цих випадках заходи щодо забезпечення фінансової безпеки виходять на перший план у системі загальної економічної безпеки підприємства; Фінансова діяльність грає пріоритетну роль забезпеченні стабілізації економічного розвитку підприємства загалом. Інструментом такої стабілізації є різні страхові та інші фонди спеціального призначення на випадок непередбачених коливань кон'юнктури не лише фінансових, а й товарних ринків, зниження обсягів операційної діяльності та відповідно операційного прибутку; фінансові ризики (ризики, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства) за своїми негативними наслідками

відносяться до найнебезпечніших. Реалізація багатьох видів фінансових ризиків створює безпосередню загрозу втрати великого розміру власного капіталу, поглинання, банкрутства та ліквідації підприємства [85, с. 99].

1.2. Система роботи щодо забезпечення інвестиційної безпеки

Здійснення інвестицій завжди пов'язане з ризиком – можливістю виникнення несприятливих ситуацій та їх наслідків, що виникають у ході реалізації проекту. Ризик можна прогнозувати, що дозволяє запобігти його або знизити негативний ефект. Методологія управління проектами передбачає спеціальні процедури, що допомагають враховувати фактори невизначеності та ризику на всіх стадіях та етапах проекту. Знаючи види та значущість ризиків, ними можна керувати. І тому необхідно: ідентифікувати (ідентифікувати) ризик; визначити їхню потенційну небезпеку; знайти способи знизити ризик та невизначеність на кожному етапі життєвого циклу проекту; організувати роботу з управління ризиками [4, с. 182].

Причиною виникнення ризику є невизначеність та відсутність повної вичерпної інформації, що не дозволяє спрогнозувати адекватне економічне явище. Причиною ризику є конфліктна ситуація. Ризик виникає, коли рішення має бути прийнято з кількох альтернативних варіантів, що призводить до невизначеності щодо того, який із прийнятих варіантів призведе до кращого.

Види інвестиційних ризиків дуже різноманітні. Їх можна класифікувати за такими основними ознаками: у сфері прояви виділяють такі види ризиків: економічні, політичні, соціальні, екологічні; за формами інвестування: ризики реальних та фінансових інвестицій; за джерелами виникнення: систематичні (ринкові) та несистематичні (специфічні) [5, с. 276-279].

Практично всі ризики, які можуть виникнути під час реалізації інвестиційного проекту, мають бути чітко ідентифіковані. Повинні бути

визначені можливі сфери ризику для конкретного проекту. На етапі ідентифікації необхідно визначити зони ризику проекту. При цьому ризики слід виділити окрему групу. Політичні та технологічні ризики мають вирішальне значення, але вони загальносистемні та пов'язані з універсальним вибором. Їх дуже складно формалізувати та отримати кількісну оцінку [3, с. 27].

Управління ризиками ґрунтується на таких принципах: у міру збільшення ризику дохідність знижується у відсотках від ризику; діапазон допустимих значень доходності – довірчий інтервал ризику з певними граничними значеннями; в оцінці ефективності проекту ставка дисконтування і внутрішня норма прибутковості, крім складових реальної прибутковості, темпів інфляції та його твори, повинні враховувати рівень ризику проекту; Зміни основних показників рентабельності залежить від можливості підприємства управляти ризиком.

У сучасних умовах економічного розвитку України забезпечення фінансової безпеки можливе на основі системного управління фінансово-економічними ресурсами держави, регіонів та підприємств. Ефективне функціонування підприємств визначається стабільністю їхньої фінансово-економічної системи, здатністю протистояти зовнішнім загрозам у сфері фінансів реального сектору економіки, тому формування механізму управління фінансовою безпекою підприємств є пріоритетним. актуально [11, с. 17].

У науковій літературі є достатньо визначень структури механізму управління безпекою підприємства. Таким чином, механізм стійкості включає лише засоби фінансового, організаційного, інформаційного та методичного забезпечення діяльності підприємства, що є досить вузьким розумінням складу механізму безпеки. Механізм безпеки включає сукупність цілей, функцій, принципів та методів, взаємодія яких забезпечує ефективне функціонування системи безпеки. У цьому вся визначенні відсутня акцент на формуванні конкретної організаційної структури, без якої неспроможна

функціонувати будь-яка система. Інші автори включають у механізм економічної безпеки використовувані засоби, методи та заходи, сукупність яких дозволяє захистити свої структурні підрозділи, зберегти та ефективно використовувати фінансові, матеріальні та інформаційні ресурси [26, с. 245].

Стратегія управління фінансовою безпекою підприємства є невід'ємною частиною формування та реалізації загальної стратегії розвитку підприємства, оскільки відповідає за цілі, напрямки, джерела та фінансування. У ньому передбачені всі основні напрямки розвитку її грошово-кредитної діяльності та фінансових відносин компанії. Для полегшення стратегічного управління запропоновано концептуальну схему розробки та реалізації стратегії управління фінансовою безпекою підприємства, що відрізняється складністю та повнотою та забезпечує послідовність конкретних етапів [34, с. 42].

Механізм управління фінансовою безпекою підприємства включає такі компоненти: систему державно-правового регулювання фінансової безпеки підприємства, ринковий механізм регулювання фінансової безпеки підприємства, внутрішній механізм управління фінансовою безпекою підприємства. підприємство, система методів керування, система інструментів керування. Цей підхід є найбільш комплексним, однак у ньому також немає організаційної структури управління фінансовою безпекою підприємства [51, с. 65].

Найбільш системним і повним є підхід М. Єрмошенка, який відносить до складу механізму управління наступні компоненти: економічні закономірності, цілі та завдання управління, функції, організаційну структуру, принципи управління, методи управління, управлінський персонал, техніка та технологія управління, критерії оцінки ефективності системи управління [25, с. 20]. Використовуючи даний підхід, а також узагальнюючи сутність та склад механізму управління, наведені у наукових працях вітчизняних та зарубіжних учених, до структури механізму управління фінансовою безпекою підприємства слід включити наступні

елементи (компоненти): сукупність фінансових інтересів підприємства, функції, принципи та методи управління, організаційна структура, управлінський персонал, методи та технології управління, фінансові інструменти, критерії оцінки рівня фінансової безпеки.

Таким чином, під механізмом управління фінансовою безпекою підприємства доцільно розуміти єдність процесу управління та системи управління. У цій єдності міститься діалектичне протиставлення змісту (процесу управління) та форми (структури управління). Фінансові інтереси підприємства на кожному конкретному етапі його діяльності виражаються в місії та цілях підприємства. Вони враховуються у реалізації таких функцій, як програмування (зокрема прогнозування) і планування, що є невід'ємною частиною процесу управління. Тому фінансові інтереси підприємства необхідно враховувати як місію та цілі, що є частиною механізму управління фінансовою безпекою підприємства. Будь-який тип управління ґрунтується на принципах, що відображають об'єктивні закономірності процесу. Набір певних принципів визначає межі процесу управління. Таким чином, управління фінансовою безпекою підприємства здійснюється відповідно до таких принципів: верховенство економічного законодавства; застосування програмно-цільового управління; обов'язкове визначення сукупності власних фінансових інтересів підприємства у межах її місії; інтеграція підсистеми управління фінансовою безпекою підприємства із загальною системою управління фінансами; забезпечення балансу фінансових інтересів товариства, його окремих підрозділів та персоналу; взаємна фінансова відповідальність персоналу та керівництва за стан фінансової безпеки підприємства; необхідність постійного моніторингу реальних та потенційних загроз; дотримання заходів щодо забезпечення фінансової безпеки та стратегія економічного розвитку компанії, її місія; координація реалізації заходів щодо забезпечення фінансової безпеки на підприємстві; необхідність та своєчасність удосконалення за необхідності системи фінансової безпеки підприємства; наявність зворотного зв'язку; необхідність організаційно-

методичного проектування підсистеми касової безпеки; мінімізація витрат на забезпечення фінансової безпеки підприємства [11, с. 18].

Ці принципи взаємопов'язані, тому недотримання будь-якого їх негативно позначиться на ефективності механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Метод управління виступає способом забезпечення фінансової безпеки підприємства та передбачає наявність інструменту управління фінансовою безпекою. Таким інструментом можуть бути певні фінансові технології, які безпосередньо використовуються під час реалізації методу. Сукупність ефективних методів управління дозволяє реалізувати процес управління. Організаційна структура є основою будь-якої системи управління, завдяки якій управлінський персонал реалізує чіткі функції [11, с. 19].

Виходячи з цих вимог, концепція управління фінансовою безпекою підприємства має містити таку послідовність етапів: аналіз загроз та небезпек фінансової безпеки підприємства; формулювання стратегії управління фінансовою безпекою підприємства; побудова системи управління фінансовою безпекою підприємства; розробка комплексу заходів, необхідних реалізації основних положень концепції управління фінансовою безпекою підприємства; розробка методичного інструментарію оцінки стану фінансової безпеки підприємства; розробка механізму управління фінансовою безпекою підприємства; оцінка ефективності реалізації концепції управління фінансовою безпекою підприємства; коригування тактики та стратегії фінансового управління безпекою відповідно до умов, що змінюються (рис. 2) [45, с. 83].

На сучасному етапі управління також має на увазі наявність і використання певних методів управління, до яких відноситься Інтернет та інші важливі технології. Технологія управління виступає як процес прийняття та реалізації управлінських рішень, і в такому вигляді вона, безумовно, необхідна для забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Крім зазначених складових механізму фінансової безпеки підприємства, він повинен містити критерії оцінки рівня фінансової безпеки.

Наявність цих критеріїв дає можливість якісно та кількісно оцінити рівень фінансової безпеки на різних підприємствах. Збалансований та прийнятний набір певних критеріїв оцінки рівня фінансової безпеки підприємства пов'язаний з необхідністю обґрунтування доцільності формування та подальшого розвитку системи управління фінансовою безпекою підприємства, а також оперативного виявити загрози у фінансовому секторі та відповідно вплинути на зниження рівня їх впливу або повного усунення [56, с. 58].

Проаналізувавши існуючі підходи до визначення складових механізму, вважаємо, що механізм управління фінансовою безпекою повинен містити такі елементи, як підсистема безпеки, сукупність методів, принципів, функцій, цілей, завдань, важелів та інструментів. На нашу думку, у такому вигляді механізм дає уявлення про загальну концепцію управління фінансовою безпекою підприємства.

Враховуючи, що підсистема управління фінансовою безпекою підприємства не ефективно функціонуватиме без власної підтримки, вона повинна включати:

- 1) нормативне забезпечення, що включає як законодавчі та нормативні акти державного регулювання, так і акти, накази, інструкції, вимоги, нормативні положення, методи діяльності щодо забезпечення фінансової безпеки на самому підприємстві. Усі вони обов'язкові підприємствам;
- 2) організаційно-методичне забезпечення, що передбачає необхідність створення відповідної організаційної структури, що включає сукупність підрозділів, керівників та персоналу, відповідального за рівень фінансової безпеки на підприємстві;
- 3) технічна підтримка, що здійснюється з наданням інформаційних технологій, а також програм аналізу, планування та виявлення загроз;

4) інформаційне забезпечення, що включає всі дані, показники, параметри, необхідні для аналізу та планування фінансової безпеки підприємства;

5) кадрове забезпечення, як здатність аналізувати та своєчасно виявляти загрози, їх рівень та можливий вплив на фінансові підприємства, а також планувати фінансову безпеку;

б) фінансове забезпечення, яке враховує фінансові потреби реалізації механізму управління фінансовою безпекою підприємства. Підсистема управління фінансовою безпекою має формуватися з урахуванням розміру, масштабу та видів діяльності підприємства, фінансових можливостей його домінуючого становища на конкурентному ринку [11, с. 17].

На підставі аналізу запропонованих вище методологічних підходів вважаємо, що під системою забезпечення фінансової безпеки підприємства слід розуміти функціональну єдність стратегічно-операційних, управлінських, фінансово-економічних і моніторингово-прогностичних заходів, які здійснюються з метою виявлення, усунення та запобігання ризикам фінансової діяльності підприємства у довго- та короткострокових перспективах.

Сьогодні, незважаючи на значний вплив різних зовнішніх факторів, формування ефективної системи управління інвестиційними ризиками необхідне суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності для забезпечення стабільного функціонування на ринку та отримання міжнародних конкурентних переваг. Отже, ризики, які супроводжують інвестиційну діяльність підприємства, виділено окреме поняття «інвестиційні ризики», які становлять найбільш значну частину сукупних економічних ризиків підприємства. У процесі здійснення інвестиційної діяльності приймаються відповідні інвестиційні рішення, орієнтиром яких є прогноз майбутніх результатів. Зрозуміло, інвестора цікавить рівень прибутковості, а також гарантія запланованої прибутковості та впевненість у тому, що в ході реалізації проекту не виникне неврахованих, незапланованих, негативних по

відношенню до капіталу подій. Саме цей бік інвестиційної діяльності підприємства відбиває поняття ризику [11, с. 200].

Під ризиком найчастіше розуміють ступінь невизначеності отримання очікуваного доходу від цієї інвестиції. Отже, ризик існує лише щодо подій, що прогножуються та очікуються в майбутньому. Ризик як критерій ухвалення рішення інвестором виникає тоді, коли інвестиції ще плануються та існують як майбутній проект. У цьому випадку інвестиційний проект будується на основі прогнозів того, якими будуть умови інвестування, ситуація на ринках та дії інвестора. Навіть за високої точності прогнозів у реальній економіці неминуче виникнуть несподівані події, що спричинять відхилення від прогнозованого інвестиційного сценарію [12, с. 279].

1.3. Методичні підходи до оцінювання інвестиційних ризиків

При здійсненні інвестиційної діяльності інвестор не має повної впевненості у отриманні очікуваного результату. Інвестори повинні усвідомлювати наявність факторів ризику, пов'язаних із можливим зниженням або відсутністю інвестиційного доходу, а також частковою чи повною втратою вкладеного капіталу. Дослідження інвестиційних ризиків, виявлення факторів, що їх викликають, розрахунок потенційних втрат – важливі питання, які має враховувати сучасний інвестор при ухваленні рішення про вкладення коштів у будь-який інвестиційний проект. Таким чином, уміння оцінювати інвестиційні ризики та розробляти систему заходів щодо мінімізації їх негативних фінансових наслідків є невід'ємною рисою сучасного інвестиційного менеджера [7, с. 120].

При інвестуванні ризик розраховується кількісно з урахуванням специфіки інвестиційної невизначеності, пов'язаної з можливістю настання несприятливих подій у ході реалізації проекту та їх наслідків через певні фінансові втрати (втрата доходів, збільшення видатків, втрачена вигода тощо). Таким чином, «основними елементами природи інвестиційного ризику як економічної категорії є: невизначеність ринкових факторів у сучасному та

майбутньому; наявність кількох альтернативних сценаріїв; можливість настання несприятливих подій, ймовірність втрати активів, неотримання очікуваного прибутку чи інших відхилень від запланованих прогнозів; об'єктивна необхідність вжити заходів контролю для зменшення можливих негативних чи несприятливих наслідків та суб'єктивне сприйняття подій. Для аналізу ризиків проекту використовується широкий спектр методів та підходів. Страх та ризик в управлінні інвестиціями можна аналізувати за допомогою якісних (неформальних) та кількісних (формальних) методів, що доповнюють один одного. Якісні методи аналізу щодо прості, їх основні завдання – виявлення потенційних тенденцій та факторів ризику; етапи проекту та земля, на якій вони відбуваються. Методи кількісного аналізу включають виявлення конкретних ризиків і ризику проекту в цілому. До якісних методів оцінки інвестиційних ризиків належать методи експертних оцінок, аналогій, витрат, техніко-економічного обґрунтування та інші. Їхньою загальною рисою є те, що вони ґрунтуються на практичному досвіді, накопичених знаннях, а найчастіше й на інтуїції фахівців у відповідних галузях» [8, с. 45].

Отже, отримані оцінки є суб'єктивними. Однак аналіз з оцінки досвідчених фахівців дозволяє врахувати різні аспекти проблеми, виявити найважливіші чинники та можливі рішення, підготувати інформацію для подальшої формалізації та побудови математичної моделі. Використання якісних методів в інвестиційному аналізі обумовлено такими причинами: суб'єктивність явищ, що вивчаються, або характеристик; відсутність чи відсутність необхідної інформації; неможливість аналізу об'єктивних та прийнятних методів; відсутність об'єкта дослідження (який необхідно створити під час проекту) [7, с. 54].

Експертний аналіз ризиків зазвичай застосовується на початкових етапах реалізації проекту (на інвестиційному етапі), якщо обсяг вихідної інформації є недостатнім для кількісної оцінки. Перевагами експертного аналізу ризиків є вимога чітких вихідних даних та спеціалізованого

програмного забезпечення для оцінки можливості розрахунку ефективності проекту та відносна простота розрахунку. Основними недоліками є труднощі із залученням незалежних експертів та суб'єктивність оцінок.

Аналіз виявлення потенційних зон ризику ґрунтується на припущенні, що перевитрата коштів може бути викликана: 1) початковою недооцінкою проекту в цілому або його окремих етапів та компонентів; 2) зміни меж проекту внаслідок непередбачених обставин; 3) відмінності в характеристиках машин та механізмів та виконанні проекту; 4) збільшення вартості проекту порівняно з первісною вартістю через інфляцію чи зміну податкового законодавства. Кількісні методи оцінки інвестиційних ризиків включають методи теорії ймовірностей та математичної статистики, а також економіко-статистичні методи [7, с. 54].

Методи оцінки інвестиційного ризику насамперед поділяють цю аналітичну процедуру на якісну та кількісну оцінку. «Кожен із цих методів має свої принципи реалізації, які дозволяють повністю охарактеризувати аналізований ризик та підготуватися до прийняття рішення щодо заходів реагування на можливі загрози. Основною метою якісного аналізу ризику є виявлення факторів ризику, а також встановлення потенційної галузі ризику. Кількісний аналіз ризику – чисельне визначення розміру окремих видів ризику та інвестиційного ризику проекту загалом. Кількісний аналіз проводиться з використанням різних методів: аналізу чутливості, методу Монте-Карло, методу експертної оцінки. Тобто, керуючись цими знаннями, інвестор вибирає той метод, який він вважає найкращим для проекту. Комбінований метод складається з об'єднання кількох методів чи його елементів» [10, с. 57].

Важливою умовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є якісний фінансовий менеджмент, який є системою принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства та організації. обігу його коштів [77, с. 45].

Питання оцінки фінансового стану підприємства сьогодні широко висвітлено у підручниках, наукових статтях та нормативних документах. Виділимо такі підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства: індикаторний, ресурсно-функціональний, з використанням критерію «мінімальна сумарна шкода безпеці», та метод, що оцінює достатність оборотних засобів для здійснення виробництва та реалізації діяльності.

Цей підхід дуже широкий, оскільки, по-перше, у цьому випадку процес забезпечення фінансової безпеки ототожнюється практично з усією діяльністю підприємства та, по-друге, зводиться до оцінки використання ресурсів на підприємстві.

Що стосується використання критерію «мінімальна сукупна шкода, заподіяна безпеці», то цей критерій дуже складно розрахувати через відсутність необхідних облікових та статистичних даних. Це призводить до необхідності проведення додаткового обліку. Тоді такий показник можна розрахувати лише експертним шляхом, який має свої межі точності.

Оцінюючи достатність оборотного капіталу для здійснення виробничо-збутової діяльності, аналітична служба не охоплює всі сфери фінансової діяльності підприємства та, відповідно, фінансової безпеки. Тому цей підхід можна використовувати лише з оперативною метою для визначення рівня фінансової безпеки. Також оцінити рівень фінансової безпеки можна на основі аналізу показників, що характеризують платоспроможність, фінансову стійкість, економічну ефективність та ділову активність підприємства. Перелік показників, що використовуються для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, ототожнюється з коефіцієнтним аналізом його фінансового стану, ділової активності та рентабельності фінансово-господарської діяльності [23, с. 29].

На відміну від країни фінансова безпека підприємства нерідко характеризується або з погляду його фінансового стану, або з точки зору динамічної спроможності підприємства, пов'язаної з реалізацією фінансової стратегії або створенням та реалізацією певних фінансових умов тощо.

Відаючи належне так званому статичному підходу та визнаючи необхідність моніторингу фінансового стану підприємства для визначення рівня його фінансової безпеки, ми вважаємо, що цей підхід не відображає того, що зумовлено постійними трансформаціями зовнішніх факторів та внутрішніх факторів, фінансові умови забезпечення фінансової безпеки підприємства можуть змінитися. Практично такий недолік є і у визначенні, де фінансова безпека ототожнюється з граничною умовою фінансової стійкості, оскільки граничні обмеження можуть змінюватися зі зростанням зовнішньої нестабільності і на різних етапах життєвого циклу підприємства. Саме тому найбільш правильним визначенням фінансової безпеки підприємства ми вважаємо її специфічну динамічну здатність створювати та підтримувати на підприємстві такі фінансові умови, за яких вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на підприємство не призводить до процесів негативного характеру з погляду фінансової безпеки, діяльності та/або розвитку підприємства та його фінансове становище [77, с. 45].

Незважаючи на існування відмінностей у підходах до визначення фінансової безпеки на рівні країни та підприємства, про що свідчить пояснення зв'язків між ними, практично фінансова безпека країни практично завжди створює передумови для забезпечення фінансової безпеки підприємств, розташованих та діють на території цієї країни. Зазначимо також, що фінансова безпека підприємств зовнішньоекономічної діяльності може залежати від фінансової безпеки не однієї, а кількох (іноді навіть багатьох) країн. І навпаки, фінансова безпека якнайбільшої кількості підприємств країни створює основу стабільності фінансової системи країни, а тому є важливим елементом процесу забезпечення її фінансової безпеки.

Варто зазначити, що, на наш погляд, показники, що характеризують фінансову безпеку підприємств загалом, мають бути включені до переліку показників фінансової безпеки країни за умови її комплексної оцінки та аналізу. У той же час при управлінні підприємствами (особливо при розробці стратегій розвитку та конкуренції підприємств, тобто в процесі стратегічного

управління ними) та відстеженні впливу зовнішніх факторів на їхню діяльність слід враховувати динаміку інтегрального показника економічної безпеки з акцентом на такий субіндекс, як фінансова безпека.

Функціональна структура фінансової безпеки підприємства є сукупністю елементів її складових, які в сукупності забезпечують нормальне продуктивне функціонування підприємства. В його основі лежать фінансові інтереси підприємства, до яких належать забезпечення основного та оборотного капіталу для ефективного ведення комерційної діяльності, забезпечення інвестицій для розвитку підприємства, у тому числі його фінансової системи, максимізації прибутку, оптимізації вкладів до бюджету, збільшення ринкової вартості акцій тощо. буд.

Відповідно до структурних компонентів фінансової безпеки підприємства використовують безліч методів оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, у тому числі: індикаторний; ресурсно-функціональний; метод фінансування «золотого правила»; скоринговий метод [52, с. 99].

Індикаторний підхід передбачає порівняння фактичних значень показників фінансової безпеки з граничними значеннями показників її рівня. Під граничними значеннями показників фінансової безпеки розуміються їх максимальні значення, недотримання яких призводить до формування негативних тенденцій (виникнення загроз) у сфері фінансової безпеки. За такого підходу підприємство досягає найвищого рівня фінансової безпеки за умови, що весь набір показників знаходиться в межах граничних значень, а граничне значення кожного показника досягається без шкоди для інших і має розумний фінансовий підхід.

Такий підхід залежить від стану та впливу зовнішнього середовища, яке часто дуже агресивне і багато в чому формує порогові значення. Підприємство не може впливати на зовнішнє середовище; він може лише адаптуватися до своїх умов. Недоліком цього методу є складність визначення порогових значень кожного конкретного підприємства.

Виділяють п'ять рівнів фінансової безпеки підприємства:

1. Абсолютний (для роботи підприємства достатньо власних оборотних коштів).
2. Нормальний (підприємство обходиться власними джерелами накопичення та покриття витрат).
3. Хиткий (у компанії недостатньо власних оборотних коштів і вона приваблює середньо- та довгострокові позики та кредити).
4. Критичний (крім власних оборотних коштів залучаються також середньо- та довгострокові позики та кредити, короткострокові).
5. Кризовий (компанія на межі банкрутства).

На наш погляд, оцінку фінансового стану підприємств доцільніше здійснювати на основі використання методу побудови узагальнених показників із використанням моделей дискримінантного аналізу, а саме поділу об'єктів на дві групи: 1) із задовільним фінансовим станом (небанкрутами).); 2) із незадовільним фінансовим станом (банкрутом) [77, с. 45].

Слід зазначити, що для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства варто застосовувати класифікацію ризиків комерційної діяльності: 1) зона без ризику; 2) зона прийнятної ризику (ризик втрати передбачуваного прибутку); 3) зона критичного ризику (ризик втрати передбачуваної виручки); 4) зона катастрофічного ризику (ризик втрати всього майна, тобто банкрутства).

Сьогодні, враховуючи кризову ситуацію у вітчизняній економіці, більшість українських підприємств опинилися в умовах нестабільності та жорсткої конкуренції. Така ситуація змушує уникати фінансових прорахунків та застосовувати ефективні методи управління. Слід зазначити, що особливі вимоги пред'являються до фінансового стану підприємства, зокрема до його фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності та платоспроможності як стратегічного інструменту фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та підвищення їхньої інвестиційної привабливості. З огляду на це управління

фінансовим станом підприємств для забезпечення фінансової безпеки стає пріоритетним завданням [8, с. 267].

У сучасних економічних умовах необхідно також оцінити ділову активність. Ми поділяємо підхід до визначення показників ділової активності, згідно з яким вона проявляється насамперед у швидкості оборотності коштів. Аналіз ділової активності полягає у вивченні рівнів та динаміки різних показників фінансового обороту, які є відносними показниками фінансових результатів підприємства.

Таким чином, фінансова складова економічної безпеки комплексно відображає багато сфер діяльності підприємства, і для її експресного зв'язку може бути використаний метод скорингу рівня фінансової безпеки підприємства.

На підставі представленого матеріалу можна сказати, що ми маємо у своєму арсеналі досить велику кількість підходів та методів аналізу впливу можливих ризикових ситуацій на успіх проекту. Вивчення та використання таких інструментів аналізу дозволяє суттєво знизити ризики недосягнення кінцевої мети проекту. У той самий час жоден із відомих методів оцінки інвестиційних ризиків не дає точних результатів, і лише накопичений досвід та інтуїція інвестиційного менеджера під час виборів методу аналізу дозволяють ефективно використовувати ці методи. Тому інвестор має сам вирішити, який метод використовуватиме, щоб мінімізувати ризик проекту.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ

2.1. Організаційно-фінансова характеристика діяльності підприємства ПП «Лубнимаш»

ПП «ЛУБНИМАШ» має багаторічну історію і на сьогоднішній день визнаний одним з провідних підприємств з проектування та виготовлення обладнання для зерна і зернопродуктів. Його продукція поєднує в собі високу якість, абсолютну надійність і максимальну безпеку.

ПП "ЛУБНИМАШ" (PRIVAT ENTERPRISE LUBNYMASH (PE LUBNYMASH)), код ЄДРПО 37504303. Види діяльності: основний: 28.22 Виробництво підйимального та вантажно-розвантажувального устаткування; інші: 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин

конструкцій; 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля; 49.41 Вантажний автомобільний транспорт [102].

Основні етапи його історії:

1) «1888 рік. Шурхін Іцко Аврамович відкриває майстерню на розі вулиць дворянської і пирятинської (нині вул. Ярослава Мудрого та проспект Володимирський). Майстерня займає підвальну частину будинку «Слюсаренко».

2) «1908 рік. На заводі працювало до 40 осіб. Сам Шурхін прекрасний коваль, не мав досвіду роботи на керівних посадах та освіти, і він продає свій заклад Боровому і Кобакову, а сам залишається в ньому на посаді завідувача. Нові господарі почали з того, що повністю замінили обладнання, купили дизельний двигун, верстати, які приводилися в рух від трансмісії. Вони відкрили заводоуправління та бухгалтерію. Майстерню переіменували на «чавунно-мідно-ливарний і слюсарно-механічний завод «Механік». Решта Лубенських підприємств замовляли металеві деталі (ремонт, реконструкція) на заводі «Механік».

3) «1941 рік. Мирна праця заводчан продовжувалась до 22 червня. Пішли на фронт робітники заводу. Завод готувався до евакуації, але через відсутність транспорту евакуювався лише завод «Комунар». Німецькі війська захопили завод «КОМСОМОЛЕЦЬ» і дали йому назву «Грейф-верке». Під час війни на заводі полонені та німецькі солдати ремонтували військову техніку та сільськогосподарські машини» [102].

4) «1944 рік. Директором призначено Івана Євдокимовича Неліна. На заводі починає діяти обхідна система, налагоджено хронометраж, встановлено чіткий режим роботи. Були створені умови для роботи: 2-разове харчування, матеріальне стимулювання, премії, заходи з охорони праці. Ливарна ділянка працювала лише один раз на тиждень (труднощі з подачею електроенергії), тому під час роботи вагранки інші цехи були змушені простоювати. Кваліфікованих робітників та обладнання не вистачало, але вдалося налагодити виробництво продукції: тартак-50, опор ліфта,

трансмисійного обладнання, досвідченого зразка будівельного крана «Піонер». Починається будівництво приміщень електростанції, ливарного цеху, котельні, а також повністю відремонтованого будинку на вулиці Радянська, 106, збудованого в 1936 році».

5) «1974 рік. Підприємство страждає від нестачі робочої сили, поганої організації праці, відсутності устаткування. П'ятимісячний план не було виконано. Завод недостатньо забезпечений виливками, електродвигунами для кукурудзовідділювачів та матеріалами, що призвело до затримки виробництва. Дефіцит лиття за рік становив 886 тонн. Керівництво планує низку заходів щодо усунення недоліків. На заводі почав працювати пульта керування виробництвом. Для оперативної роботи було встановлено радіоустановку. Завдяки цій системі плани виробництва розумно формуються заздалегідь, облік ведеться чітко та оперативно, а конкретні завдання призначаються на місяць, десятиліття чи щодня. Усе це забезпечувало ритмічність та високу економіку виробництва» [102].

6) «1990 рік. На заводі, підвідомчому ВНВО "Зернопродукт", працювало 780 осіб. З них 547 робітників, 126 спеціалістів та службовців, 57 керівників. Відомі політичні події країни докорінно змінили стан справ для підприємства. Завод переживає не найкращі часи, але є одним із небагатьох підприємств міста, якому вдалося вижити навіть за умов економічного хаосу. Було створено мале підприємство «Металіст» та ТОВ «Сілттехсервіс», які випускали товари народного споживання – котли опалення, гаражні ворота, секції огорож. Генератор пестицидного туману проходить випробування. Спільно із заводом «Автомаш» освоєно виробництво причепів та платформ для сідельних тягачів. Показано прототип першої роторної косарки в Україні; Продуктивність новинки становила 1,7 тонни скошеної трави на годину. Розроблено технічну документацію на дослідний зразок опалювального котла, що працює на твердому паливі та газі та має пристрій для підігріву води. Майже вся продукція виготовлялася на замовлення. Гвинтові конвеєри, стрічкові конвеєри, побутові каміни, фасонні каміни і т.д.».

7) «2000 рік. Діяльність заводу здійснювалася у складних економічних умов. Але, незважаючи на це, нам вдалося зберегти робочий колектив та покращити роботу виробничих підрозділів. Обсяг товарної продукції збільшився проти 1999 роком 1,46 разу. Продукція не випускається серійно, вона виготовляється на складі, кожен виріб виготовляється за індивідуальним замовленням. На заводі вперше освоєно та виготовлено 8 видів нової техніки. Це нерегульовані стрічкові конвеєри, елеватори, бункери для завантаження вагонів та інші» [102].

Згідно зі статутом ПП «Лубнимаш», наразі підприємство виробляє:

- 1) підйомно-вантажно-розвантажувальне обладнання;
- 2) будівельні металеві конструкції та частини конструкцій;
- 3) вантажний автомобільний транспорт;
- 4) будівельні металоконструкції, металеві опори, траверси залізобетонного опору ліній електропередачі, радіощогли;
- 5) інші види виробництва збірного залізобетону для громадського та промислового будівництва;
- 6) уніфіковані збірно-розбірні будинки;
- 7) нестандартне обладнання;
- 8) заготівлі та заставні деталі;
- 9) панелі покрівельні «ПК» та панелі стінові «ПС»;
- 10) здійснює неспеціалізовану оптову торгівлю[102].

Приватне підприємство "Лубнимаш" з 1998 року займається ремонтом сільськогосподарської техніки, ремонтом причепів, тракторів, комбайнів. Майно ТОВ «Лубнимаш» складається з основних засобів та оборотних коштів, а також цінностей, вартість яких відображається у балансі.

Приватне підприємство «Лубнимаш» має самостійний баланс, поточні та валютні рахунки у банківських установах, печатку зі своїм найменуванням. Прибуток ПП «Лубнимаш» формується за рахунок доходів від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат та витрат на оплату праці. Із прибутку підприємства утримуються податки та

інші платежі до бюджету, передбачені законодавством України. Отриманий після цих розрахунків чистий прибуток залишається у повному розпорядженні ПП «Лубнимаш».

За рішенням загальних зборів об'єднання утворює: резервний (страховий) фонд; фонд виплати дивідендів ПП «Лубнимаш» веде оперативний, бухгалтерський та податковий облік відповідно до нових Національних стандартів бухгалтерського обліку [102].

Інформаційною базою оцінки фінансового стану підприємства є: баланс (форма №1); звіт про фінансові результати (форма № 2); звіт про рух коштів (форма № 3); звіт про власний капітал (форма №4); дані статистичної звітності та оперативні дані.

Компанія є юридичною особою з моменту її реєстрації.

Товариство створюється з метою об'єднання матеріальних, фінансових та інших ресурсів Засновника для здійснення товариством господарської діяльності та отримання прибутку. Підприємство має самостійний баланс, відокремлене майно, і навіть розрахункові та інші рахунки банківських та інших кредитних організаціях на зберігання коштів і всіх видів розрахункових, кредитних та інших касових операцій. Майно підприємстваскладається з основних засобів та оборотних коштів, а також інших цінностей, вартість яких відбивається на балансі підприємства.

Джерелами формування майна підприємства є: кошти, майно та майнові права, передані йому засновником; кошти, майно та майнові права, отримані внаслідок його господарської діяльності; інші кошти, майно та майнові права. Підприємство здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї роботи, веде статистичну звітність та подає її в установленому порядку та обсязі до органів державної статистики відповідно до законодавства України. Звітний рік збігається із календарним роком. До основного адміністративного складу підприємства входять директор, головний бухгалтер та головні інженери. Але повнішу характеристику ми

можемо дати в організаційній структурі підприємства. Таким чином, у таблиці 2.1 розглянемо аналіз джерел формування майна ПП «Лубнимаш».

Таблиця 2.1

**Динаміка джерел формування майна
ПП «Лубнимаш» за 2020-2022 роки, тис. грн.**

№ з/п	Види пасивів (джерел формування)	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміна 2021 р./2020 р.		Зміна 2022 р./2021 р.	
		сума, тис. грн.	у % до підсумку	сума, тис. грн.	у % до підсумку	сума, тис. грн.	у % до підсумку	абсолютне	відносне	абсолютне	відносне
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Джерела формування майна - всього	62053	100,0	45224	100,0	49743	100,0	-16829	-27,1	4519	10,0
1.	Власний капітал	17014	27,4	24736	54,7	22761	45,8	7722	45,4	-1975	-8,0
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	1760	2,8	1760	3,9	1760	3,5	0,0	-	0,0	-
2.	Зобов'язання	45039	72,6	20488	45,3	26982	54,2	-24551	-54,5	6494	31,7
2.1	Довгострокові зобов'язання	8497	13,7	-	-	6559	13,2	-8497	-	6559	-
3.1.	Поточні забезпечення	36542	58,9	20488	45,3	20423	41,4	-16054	-43,9	-65	-0,3
3.2	Кредиторська заборгованість	23476	37,8	9416	20,8	15084	30,3	-14060	-59,9	5668	60,2
3.	Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Період дослідження за 2020-2022 роки за даними табл. 2.1 свідчить про наявність як позитивних, так і негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства за інформацією пасиву балансу. До позитивних характеристик відносяться:

– у звітному році, порівняно з базовим роком, вартість джерел формування капіталу знизилася на 16 829 тис. грн, або 27,1%. При цьому капітал збільшився на 7,722 тис. грн. (45,4%), а зобов'язання зменшилися на 24 551 тис. грн. (54,5%). Така динаміка складових пасивного балансу

привела до збільшення частки власного капіталу в джерелах формування капіталу з 27,4% до 54,7% (на 27,3%) і, відповідно, зниження частки пасивів з 72,6% до 45,3%. Отже, підприємство підвищило рівень фінансової стабільності за критерієм власного капіталу;

- у балансі відсутні суми за «негативними» статтями зобов'язань: непокритий збиток, неоплачений капітал, виведений капітал;

- знизилася залежність підприємства від довгострокових та короткострокових кредитів (їх суми відповідно зменшилися на 8 497 тис. грн та 14 060 тис. грн);

- Серед джерел формування капіталу найменше знизилася дебіторська заборгованість (на 8 497 тис. грн). Зниження частки дебіторської заборгованості у джерелах формування капіталу на 13,7% у базовому році свідчить про покращення стану розрахунків підприємства з кредиторами.

У той же час є і негативні характеристики майнового стану щодо пасивної частини балансу, зокрема:

- відсутня баланс між сумами та динамікою дебіторської та кредиторської заборгованості. За даними табл. 2.1 кредиторська заборгованість перевищувала дебіторську заборгованість на кінець базового року на 24,1%, а на кінець звітного року – на 20,8%. За період, що досліджується, кредиторська заборгованість збільшилася на 59,9%. Отже, шляхи зміцнення майнового стану підприємства пов'язані, передусім, з поліпшенням управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Аналіз джерел формування капіталу підприємств за досліджуваний період 2021-2022 років, свідчить про наявність як позитивних, і негативних ознак і тенденцій. До позитивних характеристик належать:

- у звітному році, порівняно з базовим роком, вартість джерел формування капіталу збільшилася на 4 519 тис. грн, або 10,0%. При цьому, власний капітал зменшився на 1,975 тис. грн. (8,0%), а зобов'язання збільшилось на 6 494 тис. грн. (31,7%). Така динаміка складових пасиву балансу привела до зменшення частки власного капіталу джерелах

формування капіталу з 54,7 до 45,8% і, відповідно, збільшення частки пасивів з 45,3 до 54,2%. (на 8,9 процентних пункти). Отже, підприємство знизило рівень фінансової стійкості за критерієм власного капіталу;

- у балансі відсутні суми за «негативними» статтями зобов'язань: непокритий збиток, неоплачений капітал, виведений капітал;

- знизилася залежність підприємства від довгострокових та короткострокових кредитів (їх суми зменшились на 6 559 тис. грн та 5 668 тис. грн (60,2%) відповідно);

У той же час є і негативні характеристики майнового стану щодо пасивної частини балансу, зокрема:

- Серед джерел формування капіталу найбільше зросла дебіторська заборгованість (на 6559 тис. грн). Збільшення частки дебіторської заборгованості у джерелах формування капіталу до 13,2% у звітному році свідчить про погіршення стану розрахунків підприємства із кредиторами;

- відсутня баланс між сумами та динамікою дебіторської та кредиторської заборгованості. Отже, шляхи зміцнення майнового стану підприємства пов'язані, передусім, з поліпшенням управління дебіторської та кредиторської заборгованістю.

2.2. Діагностика процесу управління системою запобігання інвестиційним ризикам

Фінансовий аналіз є основним елементом грошово-кредитного управління та аудиту. Фактично всі користувачі монетарних звітів використовують методи монетарного аналізу для прийняття рішень, що оптимізують їх власні інтереси. Основна мета фінансового аналізу - отримання невеликої кількості ключових (найбільш інформативних) параметрів, що дають об'єктивне і точне уявлення про фінансовий стан підприємства, його доходи і збитки, зміну структури активів і пасивів, в т.ч. розрахунки з дебіторами та кредиторами. При цьому аналітика та менеджера може цікавити як поточний фінансовий стан підприємства, так і його прогноз

на найближчу чи більш віддалену перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану.

Правильна оцінка фінансових показників та фінансово-економічного стану підприємства у сучасних економічних умовах необхідна як його керівництву та власникам, так і інвесторам, партнерам, кредиторам та державним органам.

Власники аналізують фінансову звітність, щоб підвищити рентабельність капіталу та забезпечити стабільність підприємства. Кредитори та інвестори аналізують фінансову звітність, щоб мінімізувати свою схильність до кредитів і депозитів. Тому можна впевнено сказати, що якість рішень повністю залежить від якості аналітичної основи прийняття рішення.

Основним джерелом інформації для аналізу фінансового стану є баланс підприємства (форма № 1). Його значення настільки велике, що монетарний аналіз часто називають балансовим аналізом. Джерелом даних для аналізу фінансових результатів є звіт про фінансові результати (форма №2).

Згідно з П(С)БО, фінансова звітність складається із взаємопов'язаних показників балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал та приміток до них, які утворюють єдине ціле. Основними вимогами до фінансової звітності є достовірність, повнота та відкритість для перегляду користувачами.

Фінансовий стан підприємства – це системне поняття, яке є результатом взаємодії всіх складових системи фінансових відносин підприємства, визначається поєднанням виробничо-економічних факторів та характеризується сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів товариства.

Аналіз фінансового стану підприємства проводиться у вигляді послідовності: аналіз майнового стану; аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз ділової активності підприємства; аналіз ліквідності; аналіз вигоди та витрат

Фінансова стійкість – це стан фінансових ресурсів, у якому підприємство, вільно маневруючи коштами, здатне з допомогою їхнього ефективного використання забезпечити безперервний процес виробничої та торгової діяльності, і навіть видатки його розширення і оновлення.

Отже, зробимо розрахунок та дамо оцінку рівню та динаміці відносних характеристик (коефіцієнтів), що характеризують фінансову стійкість підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Відносні показники оцінки фінансової стійкості

ПП «Лубнимаш» за 2020-2022 роки

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
		2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. / 2020 р.	2022 р. / 2021 р.
А	Б	1	2	3	4	5
<i>Показники структури капіталу</i>						
1.1	Коефіцієнт автономії	0,274	0,547	0,458	0,273	-0,089
1.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,726	0,453	0,542	-0,273	0,089
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	2,647	0,828	1,185	-1,819	0,357
1.4	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,378	1,207	0,844	0,829	-0,363
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,333	-	0,224	-0,333	0,224
1.6	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,189	-	0,243	-0,189	0,243
1.7	Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,811	1	0,757	0,189	-0,243
1.8	Коефіцієнт страхування власного капіталу	-	-	-	-	-
1.9	Коефіцієнт страхування зареєстрованого (пайового) капіталу	-	-	-	-	-
<i>Показники стану оборотних активів</i>						
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,302	0,539	1,118	0,237	0,579
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,103	0,394	0,308	0,291	-0,086
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,287	0,618	0,504	0,331	-0,114
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	1,608	0,076	0,342	-1,532	0,266
<i>Показники стану основного капіталу</i>						
3.1	Коефіцієнт виробничого призначення	0,444	0,685	0,657	0,241	-0,028
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,175	0,230	0,199	0,055	-0,031

3.3	Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,610	0,641	0,667	0,031	0,026
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	4,227	2,963	3,629	-1,264	0,666

Результати проведених розрахунків (табл. 2.2) свідчать про середній рівень фінансової стійкості підприємства за структурою джерел формування капіталу. Отже, значення коефіцієнта автономії свідчить про те, що у 2020-2021 роки частка власного капіталу валюті балансу становить 27,3%, на 2021-2022 роки - частка власного капіталу становить 8,9%. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу знизився відповідно з 0,726 до 0,453 за 2020-2021 роки, або на 0,273%, та свідчить про низький рівень фінансової залежності підприємства від кредиторів. За 2021-2022 роки коефіцієнт концентрації позикового капіталу збільшився на 0,089, він не відповідає нормативному значенню ($>0,5$), що також свідчить про низький рівень фінансової залежності підприємства від кредиторів.

По коефіцієнту фінансового ризику 2020 року в 1 крб. Власний капітал становив 2,65 грн. позиковий капітал, а 2021 року – 1,19 грн. Відповідно значення коефіцієнта фінансової стійкості показує, що в 2020 році власний капітал не перевищував позиковий на 37,8%, а в 2021 році - на 84,4%. У цілому нині динаміка пунктів 1.1–1.4 табл. 2.2 свідчить про зниження рівня фінансової стійкості компанії.

Зниження коефіцієнта довгострокового запозичення з 0,333 до 0,224 свідчить про зниженні залежності підприємства від довгострокових зовнішніх джерел фінансування. Значення коефіцієнтів довгострокових і поточних зобов'язань характеризують структуру позикового капіталу, де частка довгострокових зобов'язань збільшилася з 18,9 до 24,3%, а короткострокових зобов'язань відповідно знизилася з 81,1 до 75,7%, і загалом змінилася.

Коефіцієнт гнучкості власного капіталу збільшився з 0,302 до 0,539 у 2020-2021 роках, що відповідає нормативному значенню ($>0,5$). Протягом 2020-2021 років 111,8% власного капіталу інвестували в оборотні активи.

Отже, відбувається підвищення ступеня мобільності власного капіталу, у підприємства з'являються великі можливості для фінансування виробництва та інших видів діяльності.

Про рівень забезпеченості підприємства власним оборотним капіталом свідчать значення коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом і коефіцієнта забезпеченості товарно-матеріальних запасів власним оборотним капіталом. У структурі оборотних активів власні кошти становлять 30,8%, а 1 грн. резерви становлять близько 0,50 грн. власний оборотний капітал.

Значення коефіцієнта маневреності власного оборотного капіталу показує, що за підсумками 2020 року у складі власних оборотних коштів кошти становили 160,8%. 2021 року цей показник знизився до 34,2%. Отже, незважаючи на негативну динаміку, компанія має достатній рівень фінансової стійкості, щоб забезпечити високоліквідні оборотні активи.

Коефіцієнт виробничого призначення збільшився у 2020-2021 роках з 0,444 до 0,685, отже, з погляду забезпечення фондами основної виробничо-господарської діяльності підприємство зберігає фінансову стійкість, а у 2021-2022 роках він знизився з 0,685 до 0,65 немає фінансової стійкості. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів збільшився у 2021-2022 роках з 0,175 до 0,199, що свідчить про позитивну тенденцію зростання частки основних засобів у валюті балансу, а у 2021-2022 роках знизився на 0,031, що свідчить про негативну тенденцію.

Незважаючи на збільшення коефіцієнта накопичення амортизації з 0,610 до 0,667, рівень зносу основних засобів та нематеріальних активів залишається низьким, хоч і спостерігається певне погіршення функціонального стану необоротних активів підприємства.

Судячи з динаміки співвідношення оборотних та необоротних активів, підприємство знизило рівень забезпеченості необоротних активів оборотним капіталом. Якщо у 2020 році за 1 грн. необоротні активи становили 4,23 грн. оборотний капітал, то 2021 року – 3,63 грн.

Важливо звернути увагу й на такі показники:

1. Абсолютна стійкість – для забезпечення запасів і затрат достатньо власних обігових коштів, платоспроможність підприємства гарантована.

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів і затрат, крім власних обігових коштів, залучаються довгострокові кредити та позики, платоспроможність підприємства гарантована.

3. Нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів і затрат, крім власних обігових коштів і довгострокових кредитів та позик, залучаються короткострокові кредити і позики, платоспроможність підприємства порушена, але її можна відновити.

4. Кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів і затрат не вистачає джерел їх формування, підприємству загрожує банкрутство.

Таблиця 2.3

Визначення і аналіз типу фінансової стійкості ПП «Лубнимаш» за 2020-2022 роки

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
		2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р./ 2020 р.	2022 р. / 2021 р.
1.	Власні оборотні кошти	5144	13326	12016	8182	-1310
2.	Довгострокові зобов'язання	8497	-	6559	-8497	6559
3.	Короткострокові кредити і банки	9909	10070	4152	161	-5918
4.	Запаси	17927	21575	23861	3648	2286
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	13641	13326	18575	-315	5249
6.	Загальна величина джерел формування запасів	23550	23396	22727	-154	-669
7.	Нестача власних оборотних коштів для формування запасів	-12783	-8249	-11845	-4534	-3596
8.	Нестача власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	-4286	-8249	-5286	-3963	-2663
9.	Нестача загальної величини джерел формування запасів	5623	1821	-1134	-3802	-687
10.	Тип фінансової стійкості	нестійкий		кризовий		
11.	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	1,314	1,084	0,952	-0,230	-0,132
12.	Нестача власних оборотних коштів на 1 грн. запасів, грн.	0,31	0,08	0,05	-0,23	-0,03

За результатами проведених розрахунків (табл. 2.3) з визначення типу фінансової стійкості при зростанні за 2020-2021 роки вартості запасів на 3648 тис. грн. підприємство забезпечило приріст величини власних оборотних коштів на 8182 тис. грн., а за 2021-2022 роки при зростанні вартості запасів на 2286 тис. грн. підприємство знизило величину власних оборотних коштів на 1310 тис. грн. У підсумку нестача власних оборотних коштів для формування запасів зменшилася за 2020-2021 роки з 12783 до 8249 тис. грн., або на 4534 тис. грн., а за 2021-2022 роки з 8249 до 5286 тис. грн., або на 3596 тис. грн.

Ліквідність балансу – можливість суб'єкта господарювання обернути активи в готівку і погасити свої платіжні зобов'язання, а точніше – це ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких в грошову готівку відповідає терміну погашення платіжних зобов'язань. Чим менше вимагається часу, щоб даний вид активів знайшов грошову форму, тим вища його ліквідність.

Для цього проведемо групування оборотних активів за рівнем ліквідності та зобов'язань за терміновістю оплати, визначимо надлишок або нестачу платіжних засобів для покриття зобов'язань (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Оцінка ліквідності балансу

ПП «Лубнимаш» за 2020-2022 роки, тис. грн.

Групи	Види оборотних активів	Роки			Групи	Види зобов'язань	Роки			Надлишок або нестача платіжних засобів (А-П)		
		2020	2021	2022			2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A1	Високоліквідні	8275	1018	4109	П1	Найбільш термінові	26633	10418	16271	-18358	-9400	-12162
A2	Середньоліквідні	23970	11217	11024	П2	Короткострокові	9909	10070	4152	14061	1147	6872
A3	Низьколіквідні	17926	21575	23861	П3	Довгострокові	8497	-	6559	9430	-	17302

Разом	50171	33810	38994	Разом	45039	20488	26982	5133	-8253	12012
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	-------	-------

За даними табл. 2.4 у 2020 році нестача високоліквідних оборотних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань становила 18358 тис. грн., а в 2022 році ця сума зменшилася до 12162 тис. грн. По середньо- і низьколіквідних оборотних активах спостерігається надлишок платіжних засобів із тенденцією до його збільшення. У цілому по оборотних активах надлишок платіжних засобів для покриття поточних і довгострокових зобов'язань збільшився на 8892 тис. грн. Таким чином, баланс не є абсолютно ліквідним у зв'язку з нестачею високоліквідних активів, але динаміка ліквідності балансу негативна.

Ми розрахуємо загальний показник ліквідності, проаналізуємо його динаміку. Для комплексного оцінювання динаміки ліквідності балансу в цілому визначається загальний показник ліквідності (ЗПЛ) за формулою:

$$ЗПЛ = A1 * V_{A1} + A2 * V_{A2} + A3 * V_{A3} / П1 * V_{П1} + П2 * V_{П2} + П3 * V_{П3}, \quad (2.6)$$

де А і П – підсумки відповідних груп активів і пасивів;

V_A і V_P – частка відповідних груп активів і пасивів в їх загальному підсумку, %:

$$V_{A1} + V_{A2} + V_{A3} = 100; \quad (2.7)$$

$$V_{П1} + V_{П2} + V_{П3} = 100.$$

Отже, за даними табл. 2.5 визначаємо частку відповідних груп активів і пасивів в їх загальному підсумку, а потім за формулою розрахуємо значення загального показника ліквідності станом на кінець трьох років. Збільшення ЗПЛ буде свідчити про позитивну динаміку ліквідності балансу, і навпаки.

За даними табл. 2.5:

2020 рік:

$$ЗПЛ = 8275 * 16,5 + 23970 * 47,8 + 17926 * 35,7 / 26633 * 59,1 + 9909 * 22,0 + 8497 * 18,9 = 0,98.$$

2021 рік:

52

$$\text{ЗПЛ} = 1018 * 3,0 + 11217 * 33,2 + 21575 * 63,8 / 10418 * 50,8 + 10070 * 49,2 = 1,71.$$

2022 рік:

$$\text{ЗПЛ} = 4109 * 10,5 + 11024 * 28,3 + 23861 * 61,2 / 16271 * 60,3 + 4152 * 15,4 + 6559 * 24,3 = 1,51.$$

Збільшення загального показника ліквідності з 0,98 у 2020 році до 1,71 у 2021 році визначає позитивну динаміку рівня ліквідності балансу в цілому. А зменшення загального показника ліквідності з 1,71 у 2021 році до 1,51 у 2022 році підтверджує спад динаміки рівня ліквідності балансу в цілому, що визначено, звісно, умовами воєнного стану.

Разом з абсолютними показниками оцінки ліквідності розраховуються такі показники відносної ліквідності (коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт критичної ліквідності, покриття запасів). Платоспроможність підприємства визначається його здатністю та здатністю своєчасно та в повному обсязі виконувати платіжні зобов'язання, що виникають за торговельними, кредитними та іншими операціями грошового характеру. Платоспроможність впливає форми і умови комерційних справ, зокрема можливість отримання кредиту.

Показники ліквідності дозволяють оцінити рівень платоспроможності підприємства у певний час, і навіть у випадках виникнення надзвичайних ситуацій. Отже, розрахуємо показники ліквідності та платоспроможності, які відрізняються розміром ліквідних активів та розглядаються як джерело покриття зобов'язань (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники оцінки ліквідності та платоспроможності

ПП «Лубнимаш» за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Відхилення(+,-)	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. / 2020 р.	2022 р. / 2021 р.
1	2	3	4	5	6

Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,226	0,050	0,201	-0,176	0,151
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,882	0,597	0,741	-0,285	0,144
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,373	1,650	1,909	0,277	0,259
Коефіцієнт платоспроможності	0,226	0,050	0,201	-0,176	0,151
Коефіцієнт критичної ліквідності	0,917	0,647	0,793	-0,270	0,146
Коефіцієнт покриття запасів	2,550	1,443	1,562	-1,107	0,119

За даними табл. 2.6 значення коефіцієнта абсолютної ліквідності за 2020-2021 роки зменшилося з 0,226 до 0,201. Це означає, що рівень покриття зобов'язань високоліквідними оборотними активами 2020 року становив 22,6%, а 2021 року знизився до 0,5%. Порівняння цього показника з нормативним значенням ($\geq 0,2$ або $\geq 20\%$) свідчить про достатню фінансову спроможність підприємства. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності за 2021-2022 роки збільшилося більш ніж удвічі: з 0,050 до 0,201. Це означає, що рівень покриття поточних зобов'язань високоліквідними оборотними активами 2022 року збільшився до 15,1%. Цей показник відповідає нормативному значенню та свідчить про достатню фінансову спроможність підприємства.

Фактичне значення коефіцієнта швидкої ліквідності за 2021-2022 роки знизилося на 0,285, а коефіцієнт загальної ліквідності збільшився на 0,277 і перевищує нормативне значення ($\geq 0,7$ та $\geq 1,5$ відповідно), що свідчить про низький рівень та негативну динаміку розрахунків та компанії з платоспроможності майна. Фактичні значення за 2021-2022 роки коефіцієнта швидкої ліквідності та коефіцієнта загальної ліквідності збільшилися на 0,144 та 0,259 відповідно. Вони суттєво не перевищують нормативні значення, що свідчить про низький рівень та позитивну динаміку розрахункової та майнової платоспроможності підприємства.

Серед допоміжних відносних показників оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства коефіцієнт платоспроможності на кінець 2021 року не відповідав нормативному значенню (0,050 проти $\geq 0,1$), критичний коефіцієнт ліквідності на кінець 2021 року не відповідав нормативному значенню (0,647 проти 0,2 року не відповідає нормативному

значенню (0,793 проти $\geq 0,8$), що підтверджує попередній висновок щодо недостатності фінансових коштів.

Збільшення динаміки значень основних та допоміжних показників ліквідності та платоспроможності свідчить про зниження рівня платіжних можливостей підприємства щодо виконання поточних зобов'язань з урахуванням використання відповідних груп платіжних засобів.

Розрахунок інтегрованого показника фінансової безпеки підприємства

Назва	Вагоме значення	Розрахунок коефіцієнта значення	Оцінка коефіцієнтів	Значення з урахуванням вагомості
1	2	3	4	5
Попередня оцінка позичальника (вагомий коефіцієнт 2)				
1.Період функціонування підприємства	0,5	5	5	2,5
2.Наявність перспективного бізнес-плану	1	1	1	1
3.Залежність підприємства від сезонних та структурних змін в галузі	1	1	1	1
4.Динаміка показників	1	2	2	2
5. Освіта керівника	1	1	1	1
6.Досвід керівної роботи	0,5	5	5	2,5
7.Позитивний досвід роботи із банком	1	0,5	0,5	0,5
8.Аргументована оцінка керівником фінансової діяльності фірми	1	1	1	1
9.Керівник має програму подальшого розвитку	1	1	1	1
Показники платоспроможності (вагомий коефіцієнт 5)				
10.Коефіцієнт ліквідності загальної	8	2,72	2	16
11.Коефіцієнт ліквідності поточної	7	1,84	2	14
12.Коефіцієнт ліквідності абсолютної	6	0,20	2	12
Показники фінансової стійкості (вагомий коефіцієнт 4)				
13.Коефіцієнт фінансової	7	0,86	2	14

СТІЙКОСТІ				
14.Коефіцієнт фінансової незалежності	6	0,86	2	12
15. Коефіцієнт маневреності	5	0,27	0	0
1	2	3	4	5
Показники ефективності (вагомий коефіцієнт 3)				
16.Рентабельність активів	4	15,14	2	8
17.Рентабельність продажу	4	12,19	2	8
Всього сума балів				387

РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РИЗИКАМ

3.1. Перспективи вдосконалення системи запобігання інвестиційним ризикам

Організація процесу забезпечення фінансової безпеки на підприємстві спрямована на забезпечення цілісності підприємства та мінімізацію впливу негативних факторів на економічний процес. Характеристики, особливості, можливості та перспективи підприємств можуть бути різними, але не викликає сумнівів, що їх об'єднує одна мета – забезпечення достатнього рівня фінансової безпеки підприємства.

Враховуючи, що рівень фінансової безпеки залежить від різних не лише внутрішніх, а й зовнішніх факторів, забезпечення її належного рівня можливе за умови розробки та реалізації на підприємстві взаємопов'язаного процесу управління пасивами, активами та ризиками. Насамперед, це пов'язано з необхідністю забезпечення його платоспроможності у часі – фінансової стійкості, шляхом формування оптимальної структури капіталу та оцінки її впливу на фінансовий стан підприємств, що призводить до прийняття різних управлінських рішень. що, у свою чергу, може порушити стабільність підприємства та поставити під загрозу його фінансову безпеку [3].

Світовий та вітчизняний економічний досвід свідчить про необхідність створення моделі забезпечення фінансової безпеки підприємства, яка була б стійкою до фінансових ризиків та активно стимулювала соціально-економічний розвиток економічного суб'єкта [33, с. 17].

Виходячи з такого трактування, умовами забезпечення фінансової безпеки підприємства є: узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами зовнішнього середовища та інтересами персоналу, нівелювання опору змін; наявність на підприємстві стійкою до загроз фінансової системи, здатної забезпечити реалізацію фінансових інтересів, місії та цілей; гармонізація фінансових ресурсів для забезпечення безперервної роботи та використання виробничого потенціалу; проведення фінансових розрахунків

згідно з платіжним календарем; формування хорошої структури оборотного капіталу та розміру оборотного капіталу [71, с. 140].

У контексті вищевикладеного вважаємо за доцільне виділити комплекс ключових зовнішніх та внутрішніх загроз фінансовій безпеці вітчизняних підприємств. Спираючись на спадщину вітчизняних науковців, ми вважаємо, що ключовими зовнішніми загрозами можна вважати: нестабільність національної фінансової системи, виникнення загрозливих кризових тенденцій, недоліки у використанні сучасних фінансових інструментів (зокрема міжнародних); недосконалість механізмів формування економічної політики держави; криза грошової та фінансово-кредитної систем; високі відсоткові ставки за кредитами комерційних банків; правова система захисту прав інвесторів недостатньо розвинена; незаконна діяльність кримінальних структур, конкурентів, фірм та приватних осіб; правопорушення, вчинені корупційними підрозділами з числа представників контролюючих та правоохоронних органів [63, с. 100].

Підсумовуючи думку вчених, до внутрішніх загроз фінансовій безпеці підприємства належать: недостатній розмір власного оборотного капіталу; збільшення обсягу та зниження якості дебіторської та кредиторської заборгованості; використання неефективних інструментів управління ризиками; відсутність ефективної системи мотивації працівників фінансових підрозділів.

Підприємство, будучи відкритою соціально-економічною системою, перебуває у взаємодії із суб'єктами зовнішнього середовища.

Умови ведення бізнесу, які в Україні ускладнені загальною економічною, політичною, соціальною та військовою нестабільністю, не лише прискорюють процеси взаємодії, а й створюють невизначеність та нестабільність, що суттєво ускладнює процес управління підприємством. Нездатність своєчасно реагувати на зміни операційного середовища є причиною зростання ризиків та виникнення загроз, запізнілої реакції,

негативний вплив якої провокує зниження рівня безпеки підприємства у конкретний фінансовий рік [47, с. 99].

Ключовою проблемою забезпечення необхідного рівня безпеки українських підприємств є не лише створення та адаптація системи управління, а й складності зі своєчасним отриманням надійної повної інформації як основа для ухвалення управлінських рішень, адекватних ситуації. Йдеться про розпізнавання процесів зміни рівня безпеки на ранніх етапах, що дозволяє в умовах турбулентності експлуатаційного середовища отримати певний період часу для вироблення управлінського рішення. Інший аспект полягає в тому, що цей період необхідний для отримання, перевірки та узагальнення інформаційної основи для розробки рішення. Тобто необхідно виконати таке завдання: отримання сигналу про зміну впливу операційного середовища на формування інформаційної основи для розробки та реалізації суб'єктами безпеки захисних заходів [36, с. 374].

Загалом можна сказати, що менеджмент стає пріоритетом. Термін "антикризове управління" не поширений; крім того, її зміст часто пов'язаний з антикризовим та адаптивним управлінням. Це пояснюється спрямованістю запобіжного управління, як і інших названих типів, на підтримку життєздатності підприємства та створення умов для запобігання посиленню негативного впливу ключових внутрішніх та зовнішніх загроз. Для уточнення сутності попереджувального управління та обґрунтування важливості його застосування щодо фінансової безпеки підприємства одночасно з адаптивним управлінням необхідно визначити сутність основного терміна – «випереджальний» [29, с. 45].

Термін «антиципація», що походить від латинського «anticipō» і перекладається як передбачення чи очікування, переважно зустрічається у довідковій літературі. Деякі відмінності, що формують загальне уявлення про сутність упереджувального управління, представлені в роботі, в якій звичайне тлумачення доповнено наступним: «...передчасна дія, яка враховує або передбачає подію, яка станеться пізніше; з нетерпінням чекаю;

візуалізація майбутньої події; об'єкт чи форма, що забезпечує подальші явища». Підсумовуючи, можна стверджувати, що антиципація, а згодом і попереджувальне управління, спрямовані на передбачення можливих змін із можливістю вчиняти дії, здатні вплинути на нормальний перебіг подій та розвиток ситуації. Тобто, на відміну від адаптивного управління, яке було орієнтоване на адаптацію системи управління до змін операційного середовища, попереджувальне управління спрямоване на передбачення можливого розвитку подій, прогнозування змін ситуації та застосування заходів, які б дозволили знизити негативні наслідки для підприємства як соціально-економічна система [20, с. 32].

Інформаційною основою адаптивного управління є зміна основних параметрів зовнішнього середовища та окремих показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Щодо антикризового управління, то для оцінки кризових процесів використовується широкий спектр якісних та кількісних показників, а також економіко-математичні моделі, що дозволяють прогнозувати можливі наслідки реалізації антикризових заходів. Якщо зупинитися на предметах управління, всі три виду управління пов'язані з виконанням функціональних обов'язків співробітниками служби безпеки підприємства. При цьому організаційні аспекти вже передбачають рівень залучення зовнішніх суб'єктів безпеки, а в умовах кризового управління – розробку та реалізацію ними антикризових програм. Інший аспект полягає в тому, що в кризовому управлінні задіяні всі рівні управлінської ієрархії, коли попереджувальне та адаптивне мають вирішальне значення для служби безпеки та спеціалізованих підрозділів, які формують необхідну інформаційну основу та забезпечують реалізацію відповідних захисних програм [47, с. 99].

Збереження цілісності підприємства, як соціально-економічної системи, тобто. підтримання необхідного рівня стійкості, стійкості, збалансованості та надійності вимагає своєчасного реагування на всі зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, що неможливо без гнучкості та адаптивності,

основи з яких інтелектуалізація, тобто більш активне використання інтелектуального потенціалу для виявлення проблем, розробки та реалізації найбільш доцільних управлінських рішень. Ми розглядатимемо термін «інтелектуалізація» насамперед в управлінні фінансовою безпекою підприємства з позиції застосування творчого підходу до вирішення проблеми забезпечення фінансової безпеки через розвиток інтелектуального потенціалу в керованих та керуючих підсистемах. Слід зазначити, що у науковій літературі відсутні розробки з інтелектуалізації як управління фінансовою безпекою підприємства, а й розгляду цього актуального напрямки загалом. Відповідно, для ясності формування авторського підходу вважаємо за доцільне розглянути основні положення, що стосуються генези сприйняття та застосування терміна «інтелектуалізація», уточнення термінів «інтелект», «інтелектуальний потенціал» та «інтелектуальний капітал» в управлінні фінансовою безпекою підприємства [31, с. 140].

Інтелектуалізація також передбачає не лише генерацію нових знань про можливі зміни рівня фінансової безпеки та варіанти дій щодо підтримки стабільності та стійкості функціонування, повернення до стану балансу та надійності при реалізації захисних заходів, а й розширення можливостей для їх використання суб'єктами безпеки за рахунок удосконалення організаційного забезпечення, підтримки ініціативи працівників профільних підрозділів, децентралізації у вирішенні окремих завдань. Методичні принципи повинні сприяти більш ефективному використанню інтелекту кожного співробітника профільних підрозділів, а також сукупного інтелекту за рахунок узгодженості особистих інтересів, спадковості традицій, передачі досвіду та виваженої кадрової політики для зміцнення інтелектуального потенціалу [42, с. 120].

У визначенні автора інтелектуалізація представлена як процес, тобто йдеться не про миттєве досягнення певних результатів, а про систематичний, цілеспрямований, науково організований процес досягнення та підтримки необхідного рівня інтелектуалізації, що забезпечує досягнення поставити цілі

у сфері фінансової безпеки підприємства. Ясність авторського розуміння сутності інтелектуалізації управління фінансовою безпекою вимагає хоча б короткого з'ясування сутності процесів, які стали поштовхом до наукового розгляду інтелектуалізації взагалі, тобто йдеться про врахування сутності такого терміна, як постіндустріальне суспільство [55, с. 70].

Поглиблення інтеграції України у світовий економічний простір вимагає розгляду цього аспекту відповідно до необхідності побудови системи орієнтирів для входження до групи високотехнологічних країн, а отже, і можливої зміни операційного середовища, що безпосередньо вплине на інтеграцію України у світовий економічний простір. впливають на процес управління фінансовою безпекою підприємств. Інші аргументи можна визначити так: теорія постіндустріального суспільства базується на відносинах у системі «людина-людина», максимально наближеною до процесу управління; основним джерелом економічного зростання є інтелектуальна праця, яка вимагає перегляду системи взаємодії працівника та підприємства, узгодження їх фінансових інтересів та протидії можливим загрозам; Творчі здібності співробітників стають активуючим елементом виробництва інноваційної продукції, що вимагає посилення прямих та зворотних зв'язків між керуючими та керованими підсистемами всередині підприємства та управління його фінансовою безпекою [61, с. 220].

ВИСНОВКИ

На підставі викладеного, як висновок можливо запропонувати наступні положення. До ознак інвестиційних ризиків як підвиду фінансової безпеки необхідно відносити:

1. Можливість появи збитків або нерозрахункового прибутку.
2. Причини появи – зовнішні та внутрішні фактори.

3. Мають економічну природу але проявляються в нормативно-правових актах, господарських договорах шляхом закріплення їх окремих елементів.

4. Можливість вибору порядку реалізації інвестиційних правовідносин визначається, як правило, з врахуванням впливу ризиків на інтереси учасників цих відносин.

5. Інвестиційні ризики можуть бути розраховані в міжнародних угодах, нормативно-правових актах, договорах і для усунення чи мінімізації можуть біти використані засоби господарсько-правового регулювання, в тому числі договірною характеру.

Одним із основних факторів організації фінансової безпеки підприємства є організація його управління. Під управлінням фінансовою безпекою підприємства розуміється свідомий, цілеспрямований вплив з боку суб'єктів управління підприємства та його системи безпеки на суб'єктів безпеки, що здійснюється з метою спрямування їх дій на зниження рівня загроз та ризиків, а також запобігання небажаним результатам фінансової діяльності. Ефективно організована система управління фінансовою безпекою дозволяє реалізувати всі покладені на неї завдання. Важливою складовою механізму управління фінансовою безпекою підприємства є методи її аналізу та оцінки. Найчастіше комплексний фінансовий аналіз застосовується для оцінки фінансової безпеки підприємства, оскільки він дозволяє провести глибший фінансовий аналіз, оцінити основні напрями фінансової діяльності підприємства та агрегувати отримані дані на один показник.

Таким чином, можна зробити висновок, що важливими умовами забезпечення ефективного функціонування підприємства є адекватна оцінка та управління фінансовими ризиками та адаптація до змін ринкових умов, тобто формування та функціонування комплексної системи фінансової безпеки на підприємстві.

Узагальнюючи сутність фінансової безпеки підприємства, можна стверджувати, що вона визначається фінансовим станом, при якому підприємство здатне протистояти існуючим та потенційним загрозам за допомогою ефективного управління фінансами для забезпечення розвитку економічної діяльності підприємства. Для забезпечення фінансової безпеки підприємства в сучасному економічному середовищі загрози слід класифікувати відповідно до місця і джерела виникнення, сфери походження, можливості реалізації, тривалості дії і ступеня серйозності. Така ідентифікація необхідна прийняття ефективних рішень щодо нейтралізації негативного впливу фінансовий стан і стійкість економічного розвитку підприємства.

Таким чином, забезпечення фінансової безпеки є одним із пріоритетних завдань керівництва підприємства. Досягнення високого рівня фінансової безпеки підприємства є інтегральним показником, оскільки на нього впливають усі фактори підприємницької діяльності, тобто, залежить від інших складових економічної безпеки підприємства. Недосконалість фінансового ринку, законодавчої бази та специфіка функціонування української економіки ще більше ускладнюють проблеми забезпечення фінансової безпеки та виділяють її як важливу складову в системі економічної безпеки підприємства.

У нестабільній економічній ситуації у країні виникають постійні зміни попиту та пропозиції, конкуренція між виробниками. Ці чинники впливають на стратегію і тактику розвитку суб'єктів господарювання та його фінансовий стан. Для збереження позицій на товарному ринку підприємства повинні постійно діагностувати стан внутрішнього та зовнішнього середовища, оцінювати рівень фінансової стійкості та планувати рівень фінансової безпеки.

Типологія факторів впливу дозволяє виявляти ризики та загрози, що виникають із зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності, та своєчасно та ефективно реагувати на них, що, у свою чергу, гарантує

фінансову безпеку підприємства. Загалом сучасне підприємство має управляти фінансовими ризиками, що виникають через різні фактори, що дестабілізують. Для забезпечення фінансової безпеки на підприємстві та можливості передбачати ризики на підприємстві має існувати система управління фінансовою безпекою компанії загалом.

Досліджуване ПП «ЛУБНИМАШ» має багаторічну історію і на сьогоднішній день визнаний одним з провідних підприємств з проектування та виготовлення обладнання для зерна і зернопродуктів. Його продукція поєднує в собі високу якість, абсолютну надійність і максимальну безпеку.

Для визначення оптимальної частки власного капіталу у загальній структурі капіталу роботі розрахована оптимальна структура капіталу за двома критеріями - максимізація рівня прибутковості власного капіталу; - Мінімізація середньозваженої вартості капіталу. Визначено, що оптимальна частка власного капіталу підприємства становить 85%. У цьому реальна частка власного капіталу підприємства становить 46%. Тому ми вважаємо, що підприємству для посилення фінансової безпеки доцільно збільшувати частку власного капіталу шляхом збільшення статутного капіталу в процесі своєї діяльності з метою випуску акцій існуючої номінальної вартості; обмін корпоративних облігацій на акції; збільшення номінальної вартості існуючої кількості акцій; формування резервного капіталу із чистого прибутку підприємства; розробка єдиної методології аналізу фінансового стану.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що розробка концепції управління фінансовою безпекою як умова запобігання інвестиційним ризикам значно полегшує розуміння та реалізацію процесу забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, оскільки дає уявлення про послідовність такого процесу. Основним етапом концепції управління фінансовою безпекою підприємства має стати побудова адекватного механізму управління фінансовою безпекою підприємства, орієнтованого на своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам та забезпечення захисту фінансової безпеки

підприємства. інтереси підприємства Враховуючи вищевикладене, подальші наукові дослідження спрямовані на вдосконалення **концептуальних засад управління фінансовою безпекою підприємства з метою чіткого розуміння проблем забезпечення фінансової безпеки підприємств у сучасних умовах ведення бізнесу, а також розробку ефективного механізму управління фінансовою безпекою у вигляді збалансованої взаємодії її основних компонентів стає актуальним.**

Схожість

Джерела з Інтернету

920

2	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76891	7 джерел	2.16%
3	https://lubnymash.com/pro-zavod	10 джерел	1.27%
4	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3520/1/melnik_d.pdf	4 джерела	1.45%
5	http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92329/03-Bieliaieva.pdf?sequence=1	15 джерел	1.2%
7	http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/6877/1/%d0%a3%d1%87%d0%b5%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%b1	4 джерела	0.99%
8	https://economics.net.ua/files/archive/2015/No4/82-87.pdf	15 джерел	1.02%
9	http://samzan.ru/130035	5 джерел	0.86%
10	http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Upravlinnya_finansovou_bezpekou_pidpruemstv.pdf		0.84%
12	https://studopedia.ru/22_111302_finansovo-ekonomichna-harakteristika-diyalnosti-pidpriemstva.html	6 джерел	0.82%
13	http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/_%D0%B4%D0%B8%D1%81+_0.pdf	16 джерел	0.53%
14	http://repository.vsau.org/getfile.php/22661.pdf	3 джерела	0.75%
15	https://buh.bobrodobro.ru/21335	11 джерел	0.7%
16	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=652404	8 джерел	0.68%
17	https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/13079/1/17_05_2019-127-132.pdf	2 джерела	0.65%
18	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/223/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%9	3 джерела	0.65%
19	https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5026/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd.%20%d0%b1%d0%b5%d0%b1	2 джерела	0.64%
20	https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/46991	5 джерел	0.64%
21	http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/24917/4/Fin_analiz.pdf		0.63%
22	https://detsky-lektory.ru/work/1177869/upravlinna-finansovimi-resursami-na-sil		0.62%
23	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1472/1/1417_IR.pdf		0.6%

46	http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/17636/1/%d0%a1%d0%b5%d1%80%d0%b4%d1%8e%...	4 джерела	0.39%
47	https://lib.duan.edu.ua/images/PDF/diser/diser_4.pdf	2 джерела	0.38%
48	https://shron1.chtyvo.org.ua/Kharchenko_Oleksandr/Upravlinnia_platospromozhnistiu_v_systemi_finansovoi_bezpeky...	5 джерел	0.32%
49	http://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-52-2-monog.pdf	2 джерела	0.38%
50	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1830/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8...	5 джерел	0.37%
51	http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3303	7 джерел	0.36%
52	http://eprints.kname.edu.ua/51060/1/2017_%D0%9F%D0%95%D0%A7_193%D0%9B%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D...	10 джерел	0.35%
53	http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/61387/1/Book_2019_Vlasova_Finansy_pidpriemstv.pdf	2 джерела	0.35%
54	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u210/zbirnik_konf_26.11.21.pdf	7 джерел	0.35%
55	https://knowledge.allbest.ru/bank/2c0b65635a2bc78a4d43a88521316c37_1.html		0.35%
56	https://www.yaneuch.ru/cat_67/upravlnnya-debtorskoju-zaborgovanstju/131530.1845247.page3.html		0.34%
57	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1809/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8...	2 джерела	0.34%
58	https://fin.bobrodobro.ru/10777		0.33%
59	https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9D...		0.25%
60	https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9145/1/%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%99...	2 джерела	0.33%
61	http://library.nusta.edu.ua/depository/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87%d0%bd%20%d0%bc%d0%...		0.33%
62	https://www.stud24.ru/accounting/otchet-po-praktike-na-pat/449553-1699019-page6.html	2 джерела	0.29%
63	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/27181/%d0%a2%d0%b5%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%82%d0%b8%d1%...		0.14%
64	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3341/1/%d0%b7%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%...	5 джерел	0.29%
65	http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/17278/1/Actual-issues-of-the-development-of-science-and-ensurin...	5 джерел	0.28%
66	https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14329142128163.pdf	2 джерела	0.28%
67	https://economics.net.ua/files/scientific-base/monogr/filippova_voloschuk_cherkasova_2015.pdf	2 джерела	0.13%

68	http://geum.ru/doc/work/12663/80000.php	10 джерел	0.28%
69	https://ua-referat.com/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7_%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%...		0.28%
72	http://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/econ_106.pdf		0.21%
73	https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2017/07/00109.pdf	5 джерел	0.27%
74	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/7792/1/%d0%a7%d0%be%d1%80%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%be%9	3 джерела	0.27%
75	http://bukvasha.ru/diplom/10551	4 джерела	0.27%
76	https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19403/1/Dyplom071_Bozhok_Matiukha.pdf	4 джерела	0.27%
77	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3540/1/silkin_d.pdf		0.27%
78	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/9699/1/%d0%9c%d1%96%d1%85%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d1%...		0.27%
79	http://eprints.kname.edu.ua/54382/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A6	3 джерела	0.27%
80	https://ua-referat.com/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0	3 джерела	0.27%
81	http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Finansiv_ekon._bezpeki_bank._spravi_ta_strakh._biz/D	8 джерел	0.26%
82	https://www1.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/152-conference-2021-magazine.html?download=639%3A	4 джерела	0.26%
83	http://www.agrosvit.info/pdf/5_2020/6.pdf	2 джерела	0.26%
84	http://www.kaffin.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2015/11/TEZI-28-29.11.18.pdf		0.26%
85	https://ir.nmu.org.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/164346/%d0%9f%d0%97_%d0%a7%d0%b5%d0%b1%d0%b0	7 джерел	0.26%
86	http://sophus.at.ua/Conf_2017/Zb_LTEU_04_2017.pdf		0.26%
87	https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7313/2023_Conference_CHERNIVTSI%20.pdf?isAllowed=y&sequence=1		0.26%
88	http://www.2fj.ru/buxgalterskij_uchet_i_audit/organizaciya_obliku_vitrat_i_vixodu.php	5 джерел	0.25%
89	https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c6586b0e-55fe-49c3-b0d6-84e7660897f9/content		0.25%
90	https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/trusova11106-2013.pdf	6 джерел	0.18%
91	https://www.uad.lviv.ua/uploads/mat_konf/konf_bezpeka2014.pdf		0.25%

92	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7640/1/Cherednik_Katerina_Valeriyivna_Fkm-61.pdf	8 джерел	0.24%
93	http://www.kaffin.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/26/2015/11/TEZI-16-18.05.18.pdf		0.24%
94	http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Nauka/2019/12/2019.12.25_NewsConfZ_2.pdf		0.24%
95	https://www.wunu.edu.ua/svr/disertacia/zhuk/dusertatsia.pdf		0.18%
96	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55127/5/Horiacheva_Finansova_bezpeka.pdf	9 джерел	0.23%
97	https://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a0469226-d76a-4084-80ae-2f5790aca7ad/content		0.23%
99	http://dspace.mnau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8724/105-107.pdf?isAllowed=y&sequence=1	3 джерела	0.08%
100	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2828/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%...		0.23%
101	http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1953/%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d0%...		0.23%
102	https://fin.bobrodobro.ru/10131		0.23%
103	https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2022-05/%D0%97%D0%B1_%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B...		0.23%
104	https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/62.pdf		0.23%
105	https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/443/08BMD180711.doc?isAllowed=y&sequence=1		0.14%
106	http://icp.org.ua/files/349_obktisotsalnosferiuslskjmstsevast.pdf	4 джерела	0.22%
107	https://uabs.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/12797/dis_tymoschenko.pdf	4 джерела	0.09%
110	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13534/1/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%20%d1%80%d...		0.21%
112	https://www.econa.org.ua/index.php/econa/issue/download/23/8	2 джерела	0.21%
113	https://documents.mx/download/link/-2010-6-3	4 джерела	0.13%
114	https://diplomba.ru/work/55910		0.21%
115	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85825	2 джерела	0.21%
116	http://dodiplom.ru/ready/45995		0.21%
117	http://eprints.kname.edu.ua/60193		0.21%

118	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15276/1/%d0%95%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%96%...	0.21%
119	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4861/1/21_%d0%9e%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%ba%2c%20%d0%b0%d1%...	0.21%
120	https://www.economy-confer.com.ua/full-article/590	3 джерела 0.21%
121	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7632/1/%d0%b7%d0%b1%202019%20%d0%be%d1%81%d1%82%d0%...	2 джерела 0.21%
122	https://ronl.org/referaty/finansovye-nauki/225908	4 джерела 0.21%
123	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=486419	0.21%
124	https://manager.bobrodobro.ru/94956	2 джерела 0.21%
125	https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7253/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd.%d0%bc-%d1%82%20%d0%bf%d0%...	0.21%
126	http://dodiplom.ru/ready/58107	5 джерел 0.21%
127	http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76208	2 джерела 0.2%
128	https://ua-referat.com/uploaded/zakon-ukrayini-pro-buhgaltersekij-oblik-ta-finansovu-zvitniste/index3.html	0.2%
129	http://ekon.in.ua/analiz-efektivnosti-vikoristannya-zaluchenih-koshtiv-pidpriyem.html	0.2%
130	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/27974/1/%d0%a5%d0%b0%d1%80%d1%83%d0%bd%20%d0%9e.%d0%...	2 джерела 0.2%
131	https://infopedia.su/11xebf5.html	0.2%
132	http://gm3d.ru/referaty_po_ekonomike/kurovaya_rabota_ocinka_finansovogo.html	6 джерел 0.2%
133	http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2017/VKNU-ES-2017-N1_244.pdf	0.19%
134	https://fddocuments.net/document/-71-2.html	0.19%
135	https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/165/1/%d0%a0%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be_%d0%9e%d0%9...	0.19%
136	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1751/1/%d0%b0%d0%b2%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%...	0.19%
137	http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/28575/1/28.12.12%20%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%...	2 джерела 0.11%
138	https://studfile.net/preview/4193548/page:14	0.19%
139	http://bumli.ru/kursova/324895	2 джерела 0.19%

140	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8777/1/%d0%a4%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%dc	2 джерела	0.19%
142	https://myreferatik.in.ua/work/8135216/oblik-i-audit-grosovich-kostiv	6 джерел	0.18%
143	http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/News/Nauka/2014/Docs/LCA_Zbirnyk_Fin_01-12-2014.pdf		0.18%
144	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9506/1/PIYAVKA_FBS1.pdf		0.18%
145	http://interraf.prat.in.ua/files/builders/3613/documents/20503/doc_8952.doc	5 джерел	0.18%
146	http://econ.kdu.edu.ua/files/files/zbirnyk_2022.pdf		0.11%
147	http://nmetau.edu.ua/file/kfin_10692.pdf	2 джерела	0.13%
150	https://docplayer.net/72242834-Naukoviy-visnik-hersonskogo-derzhavnogo-universitetu.html		0.18%
151	https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/13309/1/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1%96%d0%ba...		0.18%
152	https://www.inter-nauka.com/ru/issues/conf-2016/march/863	2 джерела	0.12%
153	https://0f0fc98246.cbaul-cdnwnd.com/c512065d885acde6f73dd32977a6063e/200000038-6f41c6f41e/zb_conf_30-11-2011	8 джерел	0.18%
154	https://docs.dtkk.ua/doc/z0028-93?page=1	6 джерел	0.17%
155	https://vkursi.pro/card/tov-ses-tekhmolodzhis-44394800	6 джерел	0.17%
156	https://ef.udau.edu.ua/assets/files/2023-2024/zbirniki-nauka/ape-2023.pdf		0.17%
157	http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/16.pdf	2 джерела	0.17%
158	http://eee.khpi.edu.ua/article/download/267048/262984	11 джерел	0.17%
159	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4083/1/%d0%91%d0%be%d0%bd%d0%b4%d0%b0%d1%80%d0%b5	4 джерела	0.17%
160	https://ronl.org/referaty/menedzhment/350550	10 джерел	0.17%
161	http://diplom-help.com/?s=card/4882/w	6 джерел	0.17%
163	http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/15_1_2017.pdf		0.16%
165	https://kievlast.com.ua/project/resources/attachments/ElamW491.pdf	10 джерел	0.16%
166	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36885/1/%d0%9e%d0%9f%d0%97%d0%b7%d0%bc-21%20%d0%9c%d0%	9 джерел	0.16%

167	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/sbornik_4-5_fevralja_2013.pdf	8 джерел	0.15%
168	http://dSPACE.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/4716/1/%e2%84%9612_1_2012.pdf		0.15%
169	http://ndekc.lviv.ua/pdf/20.pdf		0.15%
170	https://www.stud24.ru/economics/oblk-nematerialnih-aktivv/396615-1342170-page3.html		0.15%
171	https://vseosvita.ua/library/konspekt-lekcij-z-finansiv-pidpriemstva-114145.html		0.15%
172	https://studfile.net/preview/9817768	9 джерел	0.15%
173	https://nadoest.com/nestabileniste-ta-krizovij-stand-ekonomiki-negativno-vplivaye-n-stor-3	3 джерела	0.15%
174	https://knowledge.allbest.ru/audit/3c0b65635b3bc68a4d43a89521216d37_0.html	9 джерел	0.15%
176	http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/27689	6 джерел	0.14%
179	http://5fan.ru/wievjob.php?id=89268		0.14%
180	http://vuzlib.com.ua/articles/book/22080-Marketingov%D1%96_strateg%D1%96%D1%97_form/8.html	17 джерел	0.14%
181	https://studfile.net/preview/4492805/page:10		0.14%
182	http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/121/1/CD%2B%D0%BB%D0%BE%D0%BA.%202015_%D0%9C%D0%BE%D0%BD...		0.14%
183	https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2479/1/%d0%a1%d0%b0%d1%80%d0%b1%d0%b0%d1%88.pdf		0.14%
184	http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3519/1/melnik_a.pdf		0.14%
185	https://ru.essays.club/%D0%AD%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D...		0.13%
186	https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19977/1/Verstka%20%d0%a1%d1%82%d0%b0%d1%89%d1%83%d0%ba%20...		0.13%
187	http://dSPACE.idgu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1940/%d0%a1%d0%ba%d0%b8%d0%b1%d0%b0%20%...	9 джерел	0.13%
188	http://eprints.cdu.edu.ua/3942/1/monogr%202019.pdf		0.13%
189	https://dSPACE.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3218/1/%d0%a2_1-02.pdf		0.13%
190	https://economics.opu.ua/files/scientific-base/monogr/voloschuk_kirsanova_filippova_2014.pdf		0.13%
191	http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18022/1/%d0%97%d0%bd%d0%b0%d0%ba%20%d0%a5.%d0%9b.%20%d0%9e...		0.13%

193	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80237		0.13%
194	https://ua-referat.com/uploaded/poyasnyuvalena-zapiska-do-diplomnoyi-magistersekoyi-roboti-mag/index2.html	2 джерела	0.13%
195	https://devma.com.ua/uk/journals/download/t-12-10-2014		0.13%
196	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2399/1/2555_IR.pdf		0.13%
197	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7826/1/Cidulkina_Viktoria_Mukolaivna-FKm-61%28z%29.pdf		0.13%
198	https://epdf.pub/-227ca001d519035b5cdaaae27950c79391787.html		0.13%
199	http://lubp.com.ua/wp-content/uploads/2022/12/CM5.pdf	4 джерела	0.13%
200	http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/EK-MAG-2020-.pdf		0.13%
201	https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/230/1/%d0%91%d1%83%d1%80%d0%bb%d0%b0%d0%bd%20%d0%...		0.13%
202	https://ir.nmu.org.ua/jspui/bitstream/123456789/162562/1/%d0%94%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc_%d0%...	10 джерел	0.13%
203	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/37457/1/e_analiz.docx	15 джерел	0.13%
204	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/3253/dyplommagystr.pdf	3 джерела	0.13%
205	http://prima.franko.lviv.ua/files/dissertations/2014-11-26-tkachyk/disTkachyk.pdf	15 джерел	0.13%
206	http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Finansiv_ekon._bezpeki_bank._spravi_ta_strakh._biz/Doc/Zbirni...		0.13%
207	http://eprints.kname.edu.ua/62981	2 джерела	0.13%
209	https://ua-referat.com/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7_%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D...		0.13%
210	http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/4195	7 джерел	0.13%
211	http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8183/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%...		0.12%
212	https://studfile.net/preview/5549921/page:9		0.12%
213	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/17935/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1%96%d0...		0.12%
214	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8241/1/%d0%94%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc_%d0%91%d1%96...		0.12%
215	https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/347	2 джерела	0.12%

238	http://visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/47/1/47_77.pdf	5 джерел	0.09%
239	http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/03/13-1.pdf	2 джерела	0.09%
240	https://westudents.com.ua/glavy/51754-3-klasifikatsya-natsionalnih-nteresv.html	6 джерел	0.09%
241	http://iek.irpin.com/assets/images/resources/52/8cb3f12a48cf0fac6376a2ba1d7912a04c878a56.pdf	7 джерел	0.09%
242	http://kibs.kiev.ua/images/phocagallery/%20ii-2%2031.05.2017.pdf		0.09%
243	http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5401	5 джерел	0.09%
244	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/6021/1/21_%d0%97%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d0%b7%d0%bf%d0%b1	2 джерела	0.09%
245	https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/102.pdf	6 джерел	0.08%
247	https://www.stud24.ru/finance/fnansovij-analz/460967-1745732-page2.html	4 джерела	0.08%
248	https://www.stud24.ru/agriculture/krugoobg-gospodarskih-zasobv--msce/516198-2320339-page2.html		0.08%
249	https://ronl.org/doklady/gosudarstvo-i-pravo/722200	3 джерела	0.08%
250	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/5727/1/%d0%9c%d0%b0%d1%82%d0%b2%d1%96%d0%b9%d1%87%d1	8 джерел	0.08%
251	http://vuzlib.com.ua/articles/book/41413-Vpliv_dinam%D1%96ki_strukturi_kap%EF%BF%BD/10.html		0.08%
252	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11259/1/%d0%91%d1%83%d0%b4%d0%b0%d0%bd%d1%86%d1	5 джерел	0.08%
253	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15712/1/The%20monetary%20component.pdf	3 джерела	0.08%
254	https://studfile.net/preview/5726778/page:6		0.07%
256	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=777881	8 джерел	0.07%
257	https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35008/1/051_Hrybchuk%20Anastasiia%20Serhiivna.pdf		0.07%
258	https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/3315/zbproprakmagekon.pdf	4 джерела	0.07%
259	https://ev.nmu.org.ua/docs/2022/EV20223.pdf		0.07%
260	https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/7638/1/%d0%90%d0%bd%d0%b4%d1%80%d0%b5%d0%b9%d1%87%d1%83...		0.07%
261	http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BF	2 джерела	0.07%

262	http://www.univd.edu.ua/science-issue/issue/2700	4 джерела	0.07%
263	http://www.meliora.com.ua/ourpub/14-2010-05-04-11-30-45/64-12-.html		0.07%
264	http://referatu.net.ua/referats/%207569/147942		0.07%
265	http://at.kdu.edu.ua/Files/Nauka/Konf_KrNU_2021.pdf		0.06%
266	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1260/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC_%D0%B...		0.06%
267	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/71087/1/Havryshenko_Masters_thesis_.pdf	3 джерела	0.06%
268	https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35081/1/071_Skladana%20Vladyslava%20Volodymyrivna.pdf		0.06%
269	https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2476/1/%d0%94d0%b8d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%	2 джерела	0.06%
270	https://ir.library.knu.ua/server/api/core/bitstreams/d51de0b1-4a8a-4958-88a5-ae517347197f/content		0.06%
271	http://ppeu.stu.cn.ua/article/download/68609/63714/142186	2 джерела	0.06%
272	http://www.adhdportal.com/book_796_chapter_14_Tema_13..Trudove_zakonodavstvo_v_umovakh_rinku_Trudov_resu	10 джерел	0.06%
273	https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77333	2 джерела	0.06%
274	http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2020/zbirnik_tez_conferencia_turizm_2020.pdf	6 джерел	0.06%
275	https://studfile.net/preview/5342293/page:17		0.06%
276	http://zavantag.com/docs/299/index-290015.html?page=4		0.06%
277	http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/pdf/mb_1(2015).pdf	9 джерел	0.06%
278	https://ronl.org/referaty/matematika/335166	7 джерел	0.06%
279	http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9574/1/%d0%9a%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%96%d1%84%d1	5 джерел	0.06%
280	http://www.uvp-kiev.com.ua/images/status%20akzioneriv%202011%20PAT.doc		0.06%
281	http://ep3.nuwm.edu.ua/3442	5 джерел	0.06%
282	http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/28298	3 джерела	0.06%
283	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/87060/1/Kuzmenko_mag_rob.pdf	3 джерела	0.06%

141	Студентська робота	ID файлу: 1010687358	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.18%
148	Студентська робота	ID файлу: 1013278510	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.18%
149	Студентська робота	ID файлу: 1013578393	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.18%
162	Студентська робота	ID файлу: 1013761573	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.16%
164	Студентська робота	ID файлу: 1015752633	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.16%
175	Студентська робота	ID файлу: 1013499755	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 2 Джерело	0.15%
177	Студентська робота	ID файлу: 1015763798	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.14%
178	Студентська робота	ID файлу: 1013478316	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.14%
192	Студентська робота	ID файлу: 1015749154	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.13%
208	Студентська робота	ID файлу: 1015856816	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.13%
246	Студентська робота	ID файлу: 1015821419	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve... 2 Джерело	0.08%
255	Студентська робота	ID файлу: 1015219388	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.07%

Цитати

Цитати

8

- 1 «иділяють сім функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансова, інтелектуальна та кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, екологічна, інформаційна та енергетична складові. Домінуючою та визначальною складовою економічної безпеки підприємства, забезпеченню якої слід приділяти особливу увагу, є фінансова складова. Фінансова складова відіграє провідну роль у спільній безпеці підприємства, оскільки: фінансова діяльність здійснює основну форму ресурсного забезпечення реалізації економічної стратегії підприємства. Фактично всі завдання економічного розвитку компанії, розширення розмірів та оновлення складу її активів вимагають збільшення обсягу залучених фінансових ресурсів. Вибір джерел формування цих ресурсів, а також мінімізація витрат на їхнє залучення багато в чому визначають рівень економічної незалежності підприємства та ефективність його господарської діяльності»
- 2 «виявлення ризиків та пов'язаних з ними потенційних небезпек та загроз; визначення показників фінансової безпеки суб'єктів господарювання; впровадження системи діагностики та моніторингу стану фінансової безпеки; контроль та оцінка ефективності системи касової безпеки; створення необхідних фінансових умов для забезпечення стабільного зростання компанії; створення умов для формування оптимального обсягу фінансових ресурсів із внутрішніх та зовнішніх джерел; підтримка фінансової стійкості та платоспроможності компанії протягом усього періоду діяльності; створення умов, необхідних для забезпечення оптимального обсягу та рівня ефективності інвестицій; мінімізація фінансових ризиків компанії; своєчасне впровадження сучасних управлінських технологій та інструментів їх підтримки у фінансову діяльність компанії; ефективне та швидке відновлення компанії після фінансової кризи та нейтралізація її наслідків»
- 3 «основними елементами природи інвестиційного ризику як економічної категорії є: невизначеність ринкових факторів у сучасному та 30 майбутньому; наявність кількох альтернативних сценаріїв; можливість настання несприятливих подій, ймовірність втрати активів, неотримання очікуваного прибутку чи інших відхилень від запланованих прогнозів; об'єктивна необхідність вжити заходів контролю для зменшення можливих негативних чи несприятливих наслідків та суб'єктивне сприйняття подій. Для аналізу ризиків проекту використовується широкий спектр методів та підходів. Страх та ризик в управлінні інвестиціями можна аналізувати за допомогою якісних (неформальних) та кількісних (формальних) методів, що доповнюють один одного. Якісні методи аналізу щодо прості, їх основні завдання – виявлення потенційних тенденцій та факторів ризику; етапи проекту та земля, на якій вони відбуваються. Методи кількісного аналізу включають виявлення конкретних ризиків і ризику проекту в цілому. До якісних методів оцінки інвестиційних ризиків належать методи експертних оцінок, аналогій, витрат, техніко-економічного обґрунтування та інші. Їхньою загальною рисою є те, що вони ґрунтуються на практичному досвіді, накопичених знаннях, а найчастіше й на інтуїції фахівців у відповідних галузях»
- 4 «Кожен із цих методів має свої принципи реалізації, які дозволяють повністю охарактеризувати аналізований ризик та підготуватися до прийняття рішення щодо заходів реагування на можливі загрози. Основною метою якісного аналізу ризику є виявлення факторів ризику, а також встановлення потенційної галузі ризику. Кількісний аналіз ризику – чисельне визначення розміру окремих видів ризику та інвестиційного ризику проекту загалом. Кількісний аналіз проводиться з використанням різних методів: аналіз чутливості, методу Монте-Карло, методу експертної оцінки. Тобто, керуючись цими знаннями, інвестор вибирає той метод, який він вважає найкращим для проекту. Комбінований метод складається з об'єднання кількох методів чи його елементів»
- 5 «1941 рік. Мирна праця заводчан продовжувалась до 22 червня. Пішли на фронт робітники заводу. Завод готувався до евакуації, але через відсутність транспорту евакуювався лише завод "Комунар". Німецькі війська захопили завод "КОМСОМОЛЕЦЬ" і дали йому назву "Грейф-верке". Під час війни на заводі полонені та німецькі солдати ремонтували військову техніку та сільськогосподарські машини»
- 6 «1974 рік. Підприємство страждає від нестачі робочої сили, поганої організації праці, відсутності устаткування. П'ятимісячний план не було виконано. Завод недостатньо забезпечений виливками, електродвигунами для кукурудзовідділювачів та матеріалами, що призвело до затримки виробництва. Дефіцит лиття за рік становив 886 тонн. Керівництво планує низку заходів щодо усунення недоліків. На заводі почав працювати пульт керування виробництвом. Для оперативної роботи було встановлено радіоустановку. Завдяки цій системі плани виробництва розумно формуються заздалегідь, облік ведеться чітко та оперативно, а конкретні завдання призначаються на місяць, десятиліття чи щодня. Усе це забезпечувало ритмічність та високу економіку виробництва»
- 7 «2000 рік. Діяльність заводу здійснювалася у складних економічних умовах. Але, незважаючи на це, нам вдалося зберегти робочий колектив та покращити роботу виробничих підрозділів. Обсяг товарної продукції збільшився проти 1999 роком 1,46 рази. Продукція не випускається серійно, вона виготовляється на складі, кожен виріб виготовляється за індивідуальним замовленням. На заводі вперше освоєно та виготовлено 8 видів нової техніки. Це нерегульовані стрічкові конвеєри, елеватори, бункери для завантаження вагонів та інші»

8 «...передчасна дія, яка враховує або передбачає подію, яка станеться пізніше; з нетерпінням чекаю; 59
візуалізація майбутньої події; об'єкт чи форма, що забезпечує подальші явища»